

**DE VILÀ CLARA A VILÀ-CLARA.
FAMÍLIA DE CERAMISTES**

Aquest catàleg s'ha editat amb motiu de l'exposició:
De Vilà Clara a Vilà-Clara. Família de Ceramistes
organitzada pel Terracotta Museu de Ceràmica de la Bisbal
i instal·lada a la sala d'exposicions temporals
del 17 de desembre de 2017 al 8 d'abril de 2018.

**DE VILÀ CLARA A VILÀ-CLARA.
FAMÍLIA DE CERAMISTES**

XAVIER ROCAS GUTIÉRREZ

CRÈDITS

Exposició

Producció i organització

Terracotta Museu

Comissariat i coordinació

Xavier Rocas Gutiérrez

Documentació

Adela Piera Goñi

Audiovisual

NO-DO n° 1.592B

Anna Vilà-Clara Aguilar

Retolació

Glam Comunicació i Disseny

Assegurança

Allianz Seguros

Agraïments

Josep i Joan Vilà-Clara Garriga i, per extensió, a tota la família Vilà-Clara, Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, Maria-José de Alier i Joan Botey, Carme Banyeras, "La Caixa" (oficina 31, de la Bisbal), M. Elena Cuyàs i Eduard M. Solé, Alfons Duch, Dolors Farraró i Albert Vancells, Jordi Frigola, Miquel Genovat, M. Josefa Goñi i Ramon Piera, Enric Grasiot, Carme Iborra, Josep Lloberas, Josep Massaneda, Montserrat Marlet i Marc Romeu, Elda Mata i Mariano de Salas, Mútua Bisbalenca, Anna i Nuri Pérez, Josep Puig, Emili Puigbert, Carme Pujol, Carles Roqué, Dolors Ros, Dolors Valls, Mª Dolors Vilà i Enric Rutllan.

Catàleg

Edita

Terracotta Museu

Ajuntament de la Bisbal d'Empordà

Textos

Xavier Rocas Gutiérrez

Disseny gràfic i maquetació

Comunicatek Impacte Visual

Fotografies

Joan Vilà-Clara Garriga

Ferran Vilà-Clara Grasiot

Anna Vilà-Clara Aguilar

Antoni Bofill Miquel

Adela Piera Goñi

Assessoria lingüística

Jordi Curbet Hereu

Documentació

Arxiu Comarcal del Baix Empordà

Arxiu Municipal de Palafrugell

Terracotta Museu

Arxiu família Vilà-Clara

Impressió

Impremta Pagès

ISBN

978-84-88935-17-5

Dipòsit legal

DL GI 258-2018

© de l'edició: Terracotta Museu, 2018

© dels textos: l'autor

© de les fotografies: els autors

© tots els drets reservats

SUMARI

De Vilà Clara a Vilà-Clara. Família de ceramistes	11
Josep Vilà Clara: apunts biogràfics d'infàcia i joventut	13
L'Ateneu Pi i Margall, els Amics de l'Art Vell i la revista <i>Ciudadania</i>	17
La guerra i la retirada	27
La tornada a casa	29
Josep Vilà Clara, ceramista	33
Vilà Clara Ceramistes	36
El triomf de la feina ben feta	40
D'obra, de taller i de tècniques	49
Josep Vilà-Clara Garriga i l'exigència constant	58
Bibliografia	63
Fonts documentals	64
Annexos	65
Josep Vilà Clara i <i>Ciudadania</i>	66
Relleus de l'edifici de "La Caixa"	75
Cartells de l'Aplec de la Sardana	78
Mural al·legòric a la batalla de Lepant	81
<i>Vilà-Clara. Cerámicas</i>	84
Recull de peces	87
Imatges de l'exposició	117

L'obrador de Vilà Clara Ceramistes l'any 1963. En primer terme, peces de vaixel·la preparades per ser lliurades. Al fons, a mà dreta, en Josep Vilà-Clara Garriga; al centre, Josep Vilà Clara; i a l'esquerra Maria Rosa Mas, primera decoradora del taller. Autor: Xavier Miserachs. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

DE VILÀ CLARA A VILÀ-CLARA. FAMÍLIA DE CERAMISTES¹

Josep Vilà Clara (Palamós, 5/5/1910-la Bisbal d'Empordà, 27/1/1989) és una figura transcendent en la història moderna de la ceràmica bisbalenca i, per extensió, de tot Catalunya; un dels pioners que va saber fer el pas de la terrissa tradicional a la ceràmica d'autor considerada com a objecte d'art, i el fundador d'una família de ceramistes que amb les seves creacions han sabut donar relleu i qualitat a la ceràmica de casa nostra.

La seva trajectòria com a ceramista —curiosament força tardana, atès que els primers contactes de Josep Vilà amb la ceràmica van arribar quan gairebé tenia quaranta anys— ens mostra un home amb una gran inquietud artística, permanentment interessat pel coneixement de noves experiències, per aprendre i assimilar amb veritable constància totes aquelles tècniques i procediments de l'ofici que li resultaven més suggestius o convenients a l'hora d'aconseguir els seus objectius estètics.

Una personalitat decisiva tant per la influència del seu mestratge —el seu propi fill n'és el millor exemple— com pel seu paper de fundador d'una de les empreses més representatives de la ceràmica bisbalenca contemporània, Vilà Clara Ceramistes, un negoci familiar que, partint de zero, ha anat creixent fins al dia d'avui, i sense que la quantitat hagi anat en detriment de la qualitat.

Espectador i protagonista privilegiat de la transformació que viurà la ceràmica bisbalenca des de mitjan anys quaranta i durant tota la segona meitat del segle XX, Josep Vilà Clara va morir l'any 1989 i el seu

¹ Aquest treball pren com a punt de partida la biografia publicada pel Terracotta Museu al butlletí *Tremp* número 4 (gener de 1991), dedicat, de manera monogràfica a Josep Vilà Clara; un magnífic treball sobre la trajectòria vital d'aquest ceramista que s'ha vist revisat i completat amb les informacions inèdites aplegades durant la recerca endegada per documentar millor la seva figura (recollides bàsicament a partir de la consulta hemerogràfica). Pel que fa al seu primogènit, Josep Vilà-Clara Garriga, cal agrair el conjunt de converses mantingudes amb ell i amb el seu germà Joan, per tal de conèixer amb més detall la seva obra i biografia.

llegat és una obra ceràmica extensa i de gran categoria. El seu principal mèrit és, sens dubte, haver estat capaç de convertir-se, sense un coneixement heretat i de manera totalment autodidacta (comptant només amb la seva pròpia creativitat, domini del dibuix i esperit de recerca), en un consumat ceramista, responsable d'introduir en la ceràmica tradicional bisbalenca nous elements de forma i color que aconseguiren un renovament, sempre fidel al passat, d'aquesta terrissa popular tot assolint, amb els seus productes, una excel·lent execució i una categoria artística molt més que notable.

Des d'un punt de vista personal, a més, va mostrar de sempre una enorme qualitat humana, a punt per ajudar i animar les noves generacions de ceramistes. Per a molts membres de la professió, doncs, no fou solament un mestre, conseller o col·lega; Josep Vilà Clara fou un amic entranyable i generós en el qual veiem el reflex d'un amor i entrega per la professió que es troba en l'arrel més profunda de la seva dedicació.

És per això que des del Terracotta Museu volem expressar-li el nostre reconeixement, tot i destacant-ne dos aspectes per damunt dels altres: d'una banda, l'actitud constantment ètica que es desprèn de la seva trajectòria, un obrer de la ceràmica que va saber materialitzar amb el seu treball, i sempre d'una manera callada i modesta, bona part de les actuacions que han permès mantenir la principal indústria bisbalenca fins als nostres dies; de l'altra, la voluntat de servei i capacitat de mestratge.

Perquè mestre no és estrictament qui ensenya, sinó aquell qui imbueix l'entusiasme per aprendre. Qui aprèn sempre, qui comunica amb l'exemple i qui assenyala —però no imposa— el camí que pensa que condueix allà on creu que cal arribar.

JOSEP VILÀ CLARA: APUNTS BIOGRÀFICS D'INFÀNCIA I JOVENTUT

Josep Vilà Clara, fill d'una humil família menestral, va néixer el 5 de maig de 1910 a Palamós. Els seus pares eren Joaquim Vilà Casademont, fill de Palau-sator i fuster d'ofici, i Josefa Clara Sureda, mestressa de casa. Aquest matrimoni va tenir tres fills: en Josep, l'Assumpció i en Jesús.

Dels seus primers anys d'infantesa poques coses podem detallar-ne. Anys de grans privacions, molt probablement, ja que a causa de problemes econòmics els seus pares es veuran obligats a deixar-lo al càrrec de parents. Primer, a casa d'un oncle (germà del pare) a Palau-sator i, més endavant, a Llofriu, a casa d'uns altres cosins.

Així, doncs, amb només vuit anys, en Josep anirà a viure a Palau-sator, on residirà un parell d'anys. El seu oncle, conegut amb el sobrenom de Peret Carreter, a més d'exercir aquest ofici sembla que hauria tingut talent musical —tocava el clarinet i el tible a la cobla local—.

De l'estada a Palau-sator, en Josep recordava amb tendresa la tasca que tot sovint tenia encomanada (quan els seus oncles s'absentaven de casa) de fer-se càrrec de les seves quatre cosines, totes més menudes que ell.

Malgrat que la seva permanència a Palau fou curta, això no fou obstacle per fer-hi bons amics. El Sr. Pere Nadal, durant molts anys barber del lloc, coincidí amb ell durant aquest període de temps i recordava perfectament la predisposició i destresa innata que mostrava ja aleshores el petit Vilà Clara en la pràctica del dibuix. Fins i tot, el Sr. Nadal explicava que sovint se'l podia sorprendre amb un pal a la mà dibuixant a terra alguna torre o portal del recinte emmurallat de la població.

A l'edat de deu anys es trasllada a viure a Llofriu, al mas Barris (o mas d'en Trill), a casa d'uns altres cosins; allà va fer de rabadà, ajudant el pastor amb el ramat de xais de la casa. L'indret, molt isolat i lluny de la Palafrugell, no facilitava l'educació del noi; Vilà explicava com una

veritable heroïcitat el llarg recorregut que havia de fer cada dia (dues hores d'anada i dues més de tornada) per anar a estudiar a la vila. Al mas Barris completà una estada de tres anys.

L'any 1923 (aleshores tenia tretze anys), es muda novament de lloc, aquesta vegada a Palafrugell, en una casa que la seva família havia llogat al carrer de les Quatre Cases; un cop allà, entra d'aprenent a la pastisseria Serra. Serà aleshores quan la vocació que sentia per tot allò relacionat amb el món de l'art i les seves innegables aptituds pel dibuix l'empenyen (de manera gairebé inevitable) a voler aprendre els rudiments d'aquesta disciplina artística.

Malgrat les poques estones lliures de què disposa, assisteix freqüentment (sempre que les seves obligacions li ho permeten) a classes de dibuix a l'Escola d'Arts i Oficis de Palafrugell, aleshores dirigida per Lluís Medir i Jofra.

Durant els dos o tres anys que va romandre a Palafrugell, Josep Vilà Clara entrà en contacte amb associacions de caràcter polític i cultural pròximes a la CNT. Fins i tot, seguirà, acompanyat d'alguns amics seus, lliçons d'esperanto, una activitat molt arrelada entre la gent que simpatitzava amb aquestes idees llibertàries. Sembla, però, que el seu festeig amb la CNT fou molt breu, ja que quan l'any 1926 es trasllada a la Bisbal (amb 16 anys i al pic de la joventut) farà contactes amb formacions polítiques de tendència molt diferent.

Val a dir que la Bisbal d'aleshores (1926) no gaudia precisament d'una gran activitat cultural i associativa, afectada de ple per les transformacions polítiques i socials esdevingudes (a l'Estat espanyol i a Catalunya en particular) com a conseqüència de la repressió imposada per la dictadura de Primo de Rivera. Una dictadura que, com és sabut, s'ocupà (de manera tossuda i obsessiva) a desautoritzar obertament aquelles activitats, associacions i societats politico-recreatives que en el seu ideari assumissin un destacat rol catalanista (representades aleshores per la Lliga Regionalista); mentre que altres corrents amb concepcions majorment socials (com ara el republicanisme federal) anaven fent la viu-viu tot esperant temps més favorables. I llavors a la Bisbal, les dues institucions que aplegaven aquestes inquietuds polítiques i socials (i culturals) eren,

per als catalanistes, l'Escut Emporità (Associació Regionalista de lo Petit Empordà, constituïda el 29 de gener del 1899 a partir d'una agrupació creada a principis de l'any anterior) i, per als federals, l'Ateneu Pi i Margall (fundat l'any 1908).

A la Bisbal en Josep entrarà a treballar d'aprenent a l'obrador de Can Graupera, una pastisseria especialitzada en l'elaboració de galetes que en aquells moments (i encara avui) tenia una gran anomenada. A Can Graupera, la majoria dels treballadors (entre vuit i deu, segons record d'en Josep) vivien en les dependències superiors del mateix taller, excepte l'encarregat (el reconegut pastisser Pepito de Pals) que vivia a part i tenia una habitació per a ell sol.

Així, doncs, quan en Josep Vilà Clara arriba a la Bisbal, aparentment ni les possibilitats d'esbarjo eren gaire àmplies, ni tampoc sembla que el nostre protagonista disposés de gaires hores lliures, lligat a una feina d'esgotadores jornades laborals que, en èpoques de pics de feina, podia arribar perfectament a les dotze hores, de sis del matí a vuit del vespre (amb dues hores per dinar).

Malgrat això, i superant aquestes limitacions, en Josep aprofita intensament les poques estones de lleure de què disposa, repartides bàsicament entre l'Ateneu i una activitat que al capdavant va resultar breu i fugaç però molt intensa, l'esport de la boxa, el qual va haver de deixar arran d'un ensurt de consideració. També ocupa el seu poc temps lliure en activitats com anar al cinema, o enfilat cap als populars balls de Can Met (el més concorregut, on s'aplegava gran quantitat de jovent de la Bisbal i rodalies) i, quan les autoritats ho permetien, aquells altres organitzats per l'Ateneu Pi i Margall i l'Escut Emporità.

I igual com havia fet anteriorment a Palafrugell, mogut sens dubte per la seva evident inquietud artística i força de voluntat, el jove Vilà encara es va reservar temps per formar-se artísticament. El seu professor a la Bisbal fou el Sr. Francesc Sala i Deulofeu, aleshores director de l'Escola d'Arts i Oficis, que li feia classes de dibuix: "Tenia un gran respecte pel Sr. Sala, excel·lent professor, director de l'Escola d'Arts i Oficis de la Bisbal que en hores extraoficials donava classes a casa seva, tocant al Castell" (Clares, 1989, p. 85).

Durant aquests anys a l'obrador de Can Graupera, en Josep establirà amistat amb un grup de joves que freqüentava l'Ateneu Pi i Margall (i que es feien dir "la colla dels setze"), alguns dels quals tindran, anys a venir, un paper molt significatiu en la vida social i política de la Bisbal d'Empordà.

L'any 1930, Vilà Clara posa fi a la seva relació laboral amb els Graupera i se'n va a França amb la intenció d'aprendre més sobre l'ofici. L'aventura, però, no sembla reeixir, atès que l'estada al país serà breu, d'uns pocs mesos. Ja retornat a Catalunya, s'instal·la a Portbou, on entra a treballar de dependent en una botiga de queviures, ocupació que tampoc li durarà gaire, atès que pocs mesos després, el retrobem de nou a la Bisbal.

El 14 d'abril de 1932, just el dia que es proclama la República, Josep Vilà Clara comença a treballar a l'obrador de Can Domingo Sabater. A Can Sabater, a més de pastissers al detall, eren també majoristes que subministraven productes a altres confiteries i pastisseries de la Bisbal i comarca. Hom recorda la freqüència amb què rues de camàlics descarregaven vagons plens de saques d'avellanes al lloc. L'horari de treball no variava gaire en relació amb el de Can Graupera, atès que començava a treballar a les set del matí fins a dos quarts d'una; a les dues de nou tornada a la feina fins a les set de la tarda. D'habitud dinava i sopava a Can Salleras, on feia despesa; després d'acabar la jornada laboral, es dirigia, un dia si i l'altre també, cap a l'Ateneu Pi i Margall.

La feina de pastisser, però, no acabava d'omplir la seva evident inquietud artística. Anys a venir, el mateix Josep Vilà Clara explicava: "El meu primer ofici era el de pastisser, però no m'hi trobava bé, [...] en el fons sentia un neguit que era una mica... una mica adust, diguem. Era un introvertit que necessitava una cosa diferent per treure'm de sobre aquella mena d'inquietud que sentia. Ben mirat no era altra cosa que ganes d'expressar-me" (Soler, 1984, p. 6).

L'ATENEU PI I MARGALL, ELS AMICS DE L'ART VELL I LA REVISTA 'CIUTADANIA'

Paral·lelament al món del treball, i consegüent amb la seva personalitat inquieta i compromesa, Josep Vilà Clara s'integra ben aviat a la vida sociocultural bisbalenca, un fet que, tanmateix, marcarà decisivament la seva trajectòria vital anys a venir. Així, durant els anys de la República i fins l'esclat de la Guerra Civil, desenvoluparà una vida associativa i cultural intensa; d'una banda col·laborant amb l'Associació Ateneu Pi i Margall (Ateneu Republicà Federal Pi i Margall);² de l'altra, com a redactor de la secció d'arts i espectacles de la revista setmanal *Ciutadania* (1932-1936), molt vinculada a Esquerra Republicana de Catalunya.

L'ATENEU PI I MARGALL

La implicació del jove Vilà amb aquesta associació serà intensa i fructífera, i reconeguda pels seus coetanis. Tant és així que, en el moment de constituir-se la nova Junta de la Joventut de l'Ateneu (a principis de juliol de 1933), serà nomenat president de la comissió de Cultura (*L'Autonomista*, 03/7/1933, p. 2).

Les activitats organitzades per la Joventut de l'Ateneu Pi i Margall i en particular de la comissió de Cultura seran moltes i reeixides. Un veritable *tour de force*, tal com ressaltava el redactor de *Ciutadania* a finals de l'any 1933 (14/12/1933, p.3). Entre aquestes activitats, destaca l'organització d'un "acte d'orientació cultural" a finals d'octubre de 1933, en el qual diverses personalitats bisbalenques (Emili Vigo, Joan Ginesta, Josep Salip, el mateix Vilà Clara) explicaren la seva visió de la cultura i motivaren els joves a treballar per aquesta com a base per fer ciutadans dignes i més lliures (*Ciutadania*, 2/11/1933, p. 2-3). Fou aquesta la primera vegada que el jove Vilà Clara es dirigí al públic.

² L'Ateneu Pi i Margall, ja des dels seus inicis, tindrà especial interès, a més de dedicar-se a propagar els principis federalistes, a "fer cultura popular" (*La Crònica*, 24/1/1908) i "obra de pàtria i cultura" (*La Crònica*, 26/6/1908).

Essent president de la comissió de Cultura coordinarà també la I Exposició-Concurs de Dibuixos, primera manifestació artística organitzada per la Joventut de l'Ateneu. Les bases del concurs estan datades a 1 de novembre de 1933: reservat a nois i noies, dibuixants diletants de la Bisbal o residents a la ciutat, es distingiren tres categories diferents, classificades segons grups d'edats (de 16 a 20 anys; de 10 a 15 anys, i de 5 a 9 anys). L'exposició restà oberta del 24 de desembre de 1933 al 6 de gener de 1934, Diada de l'Infant, en el qual es feu públic el veredict del jurat i es repartiren els premis per a cadascuna de les categories: diploma d'honor ("una filigrana del mestre Francesc Sala") i primers premis de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament, a més d'altres premis cedits per entitats, establiments i particulars. L'èxit d'aquest Concurs-Exposició fou remarcable, i un dels esdeveniments culturals més importants de l'any a la Bisbal (*Ciudadania*, 23/11/1933, p. 3-4; *Ciudadania*, 14/12/1933, p. 2-3; *Ciudadania*, 28/12/1933, p. 2; *Ciudadania*, 11/1/1934, p. 3).

La relació de Vilà Clara amb l'Ateneu, a més de procurar-li protagonisme ciutadà, li permetrà (alhora) desenvolupar i donar a conèixer el seu talent artístic. Alguns exemples d'aquesta activitat seran recollits per la premsa de l'època: "El nostre company [de l'Ateneu] Vilà Clara ha dibuixat un cartell al·legòric de les eleccions [al Parlament de Catalunya], el qual ha estat ben favorablement acollit" (*Ciudadania*, 10/11/1932, p. 3); el "bell decorat de l'escenògraf amateur senyor Vilà Clara", estrenat especialment per a l'obra de teatre de Guimerà *Maria Rosa*, representada durant el Festival de l'Ateneu de l'any 1933 (*El Programa*, 26/3/1933, p. 5) i que "meresqué unànims elogis" (*Ciudadania*, 30/3/1933, p. 2). Altres escenografies de Vilà Clara rebran també comentaris laudatoris: "El nostre company Vilà Clara, autor del celebrat decorat exhibit en el ball organitzat diumenge passat per la Joventut de l'Ateneu Pi i Margall" (*Ciudadania*, 20/7/1933, p. 4), o el "magnífic teló de fons original del nostre company J. Vilà Clara" que fou estrenat per al "ball-concurs de vestits de 4,50 pessetes" celebrat el dia 10 de juny de 1934.³

³ Aquest ball concurs fou organitzat per la Joventut de l'Ateneu "sota la direcció artística del nostre company J. Vilà Clara" (*El Programa*, 3/6/1934, p. 4; 10/6/1934, p. 4; 17/6/1934, p. 2). En referència a aquest mateix ball, vegeu també *Ciudadania*, 7/6/1934, p. 3; 14/6/1934, p. 1-2.

FESTA MAJOR DE LA BISBAL

Niçots d'En Vila Clara.

1—La Bisbal, en Festa Major s'engalana amb esplendor.

2—La Festa Major serà brillant i correa es va preguant.

3—Per la vila s'hondintat i queda tot al·lirat.

4—L'alegria del petit son els nans tots presumits.

5—Si el goig a casa vols portar una radio IBERIA has de comprar.

6—No es estrany, va tant l'atrat per que un bon rellotge ha comprat.

7—Es un xicot que li veia per que Fawell el veia.

8—Lleixis «El Guerrero», sens dubte, es de tots el millor producte.

9—Per calitats primeres a Sabaters Mascarreras.

10—Les eines de la cuina, del canopi i del taller Compren-les a la Ferrreteria Ferrer.

11—Simpatia i versament ho trobaren excel·lent.

12—De calitat tant notable com un PHILIPS no el ha d'altra.

13—Pica fort! ja pots pegar que no l'arrissas ni ha esquarter.

14—Tant si neva com si plou de dret a comprar a cin Gou.

15—El més bonic i modern endalut us el farà la Maria Pissach.

16—Els sifons i les gasses els fem bons i les fem bones.

17—Amo aquesta per-moment no en falta mai pretendent.

18—Comptant la seua compta la Sardana les de hollar.

19—Té una representació cabal l'expert a La Bisbal.

20—Entre castanyes i pocs es fa un gran Castell de Pocs.

Legia EL GUERRERO siempre vencedora

IMP. BORDA, S.A. S. BARCELONA

IMP. BORDA, S.A. S. BARCELONA

Auca de caire publicitari editada en motiu de la Festa Major de la Bisbal de l'any 1934. Autor: Josep Vilà Clara. Procedència: ACBE. Col·lecció d'impressos.

ELS AMICS DE L'ART VELL

Paral·lelament a aquesta intensa activitat a l'entorn de l'Ateneu, Vilà Clara col·laborarà també amb altres entitats culturals, com ara l'associació Amics de l'Art Vell, una entitat que nasqué a Barcelona l'any 1929 en plena dictadura i que tenia com a objectiu la defensa i restauració del patrimoni artístic de Catalunya. La seva activitat durà fins al 1935.

A la Bisbal es va intentar crear una delegació: "S'estan fent gestions per tal de constituir a la nostra ciutat una delegació de l'Associació Amics de l'Art Vell. En formen part d'aquesta associació a la Bisbal, els senyors Bonaventura Casadevall, Francesc Sala Deulofeu, G. Hugas Callol i Josep Vilà Clara" (*Ciudadania*, 12/8/1933, p. 25).

'CIUTADANIA'

Vilà Clara esdevindrà redactor assidu del setmanari *Ciudadania*, on publicarà de manera regular articles, notícies, opinions i informació sobre temes culturals (el nom de la secció dedicada a "Art i Cultura" ja és tota una declaració de principis), a més d'articles d'opinió sobre temes de política nacional i internacional, així com entrevistes a personatges destacats de l'època. També hi editarà un seguit de caricatures de personatges rellevants o característics de la ciutat.

A partir de gener de 1934, i fruit d'una reorganització interna de la publicació, Vilà Clara és nomenat de manera oficial "redactor d'art i d'espectacles" (*Ciudadania*, 25/1/1934, p. 1).

La col·laboració amb aquest mitjà de premsa local li servirà de tribuna d'opinió i d'intercanvi ideològic, i a nosaltres ens permet apropar-nos a la seva particular manera d'entendre la vida i la societat, una visió certament progressista i catalanista: "Catalunya és inviolable i vol ésser lliure. I ho serà!" (*Ciudadania*, 19/7/1934, p. 1), i on explicita una defensa aferrissada de l'educació i de l'enlairament de la cultura en general com a mitjà per fer grans els pobles: "La preponderància de les nacions s'accentua segons l'alçada del seu nivell cultural" (*Ciudadania*, 11/8/1932, p. 23).

CiUTADANIA

Catalunya
República
Llibertat
Democràcia

SETMANARI D'ESQUERRES

ANY I

La Bisbal 14 d'abril de 1932

NUM. 1

*M'es grat de saludar els
lectors de la Revista Ciutadania, i
dirigir a aquesta publicació molt
anys de vida perquè contribuïssin
a la victòria definitiva dels ideals
de la nostra Catalunya*

J. GINERSTALMA

Es per a nosaltres un honor immerescut que obri la nostra tasca periodística l'honorable President de Catalunya, i aprofitem aquesta avinentesa per a oferir-nos a ell, com a representant genuí que és de l'ànima i de les reivindicacions catalanes.

setmanari. Es un programa i és el nostre setmanari. Es una programa il·limitat. Esser ciutadà; heu-vos ací l'obligació de tots. Però malauradament, avui esser ciutadà conscient, és un mèrit, quan el mèrit hauria d'ésser precisament a la inversa. Perquè també en fora un no saber ésser ciutadà dintre d'una ciutadania, si res més no pel sol fet d'ésser un cas anormal. El nostre setmanari no serà d'uns homes, ni d'unes capelletes. Serà el portaveu dels republicans d'esquerra. Ni més ni menys. No volem pas que sigui el setmanari de tot un poble, ja que si intentéssim ésser-ho, cauríem forçosament en aquest liberalisme tant corrent d'estar conforme amb tot, en aquest conformisme inconscient, i CIUTADANIA esdevindria allavors, un setmanari més. Esser liberal, si; molt, molt liberal. Però cal tenir present que un home liberal ho respecta tot, però no està mai d'acord amb tot.

J. GINERSTALMA

EDITORIAL

A L'ENTRAR A LA PALESTRA

Ningú sap amb quina profunda emoció prenem la ploma. Ningú. En aquests moments esguardem la sèrie de dificultats de totes menes que ha estat precis vèncer per arribar a la sortida del primer número del nostre setmanari. I un sentiment de gran complaença ens arriba al cor. Ja som al carrer. ¡Visca! Som poqueta cosa al sortir. No ho ignorem pas. Però ésser quelcom de notable sense mitjans és una quimera. Fins avui hem vençut moltes dificultats a copia d'entusiasme; en l'avenir no podrem prescindir d'aquest factor si volem triomfar.

Triomfar! Bella paraula amica, concreció d'un ferm anheli. Per ell il·lustrem sense recança, a la recerca d'un millorament de vida en la societat humana. Som joves i idealistes; patriotes, esquerrans i democràtes. El nostre braç estarà tothora en defensa de CATALUNYA, REPUBLICA, LLIBERTAT i DEMOCRACIA.

«CIUTADANIA»: heu-vos ací el nom que hem escollit per al nostre setmanari. Es un nom i una bandera i a ella ens confiem. Si amb la nostra actuació periodística aconseguim elevar una miqueta el sentiment de ciutadania del nostre poble, en restaríem ben satisfets. Altrament, l'incúria amb que en el termini de molts anys els qui ens governaven varen tenir al poble, ha fet restar força adormit el deure ciutadà. Concretant-nos a la joventut, a aquells que l'adveniment de la Dictadura va atrapar en l'adolescència, en el moment en que havien de començar a encarrilar-se políticament, i que se'n vegeren privats per la cessació de tota política decent, aquesta joventut, que es troba entre els vint i vint-i-vuit anys, li cal aplicar-se molt, li cal ésser molt treballada, molt cultivada per tal de que es redrexi fins a aconseguir el grau de consciència ciutadana que la falta per ésser un home europeu, un home del nostre segle.

A això venim; a redreçar la joventut, a lluitar per una consciència de debò, lliure de prejudicis de totes menes. Sense pretensions però amb fermesa, el nostre setmanari serà la flama ardida que difondrà un ideal, que l'impunirà als ciutadans amb mitjans lícits, amb liberalisme conscient; no amb conformisme anímic, ni amb informalisme dictatorial. La nostra arma principal serà l'amor. Amor a Catalunya i a la República i al proletariat.

A vosaltres bisbalencs, als homes liberals de l'Empordà i de la nostra terra tota, us diem: Ajudeu-nos, vulgueu contribuir en la mesura de les vostres forces a envigorir aquesta creuada que nosaltres ens imposam. Penseu que per obtenir resultats positius en la consciència de les masses, no n'hi ha prou amb l'esforç d'una petita minoria. Cal que tots hi posem el coll, cal l'esforç de tots i cada u de nosaltres ja que d'ésser altrament la nostra tasca fora absolutament estèril.

Després d'aquesta breu exposició, sols ens resta saludar a tots els homes que mantenen ideals nobles, ideals de pau i de progrés i al públic en general. No cal dir que tampoc oblidem a la premsa tota i principalment a la d'esquerra. A tots, salut!!

Quelcom

14 d'Abril de 1931

Era un anheli sincer que es convertís amb una data. Un record vibrant i una esperança enlluernadora per l'avenir; uns noms i uns homes, uns noms per recordar i un himne arreconat; uns homes aclamats, i uns cants que surten dels cors; una bandera trossejada i uns retrats que salten per les finestres, una bandera triomfant i uns homes que reben l'homenatge de la multitud; una germanor i uns crits de joia, una sola alegria i una satisfacció; una Llibertat, una Democràcia, un Poble, uns Ciutadans i una REPUBLICA.

14 d'Abril de 1932

Festa de la República. En aquest primer aniversari caldria que tots els republicans, fessim un recompte dels nostres actes per veure si hem complert degudament amb el règim instaurat pel poble. Seria l'acte més patriòtic que podríem fer avui, si una vegada reconeguéssim els errors, ens disposéssim a esmenar-los. Cal tenir present lo que tantes vegades s'ha dit, que les revolucions no es valoren precisament pel que destrueixen, sinó, pel que construeixen. Com a catalans, i com a republicans, cal, doncs, que seguim amb fe i amb entusiasme el camí per a la Consecució d'una República i d'una Catalunya amarares de democràcia i de liberalisme.

Ciutadania

No és un nom i no és tampoc un

PER MOLTS ANYS

Benvingut, CIUTADANIA. Sembla que ve a la palestra orejat de joventut i amb delit per fer campanya profitosa pel bé de la República i les idees democràtiques que aquesta té el deure de posar a la pràctica a mesura que vagi caminant amb fermesa vers el camí de la solidaritat humana i de una justícia social que no faci tantes víctimes com la d'avui.

Joves redactors d'aquesta fulla: Treballau amb fe i amb la pensa enlairada, tenint en compte que la vostra mà blandeixi una ploma i no una forquilla; poseu sempre aquesta ploma al servei de tota causa noble i justa, i quan ataqueu mireu un xic ençera, tot prenent exemple dels cavallers de l'Edat Mitjana que amb tota gentilesa es saludaven abans d'escometre's. Treballau de ferm per conquerir cada dia quelcom més de justícia i consideració per els germans que tenen la dissort de no conèixer la força del paper imprès; poseu tot el braó de la vostra ànima per a fer caure les catarates d'aquells que mal encaminats pels hipòcrites, pels falsaris i pels vividors que malauradament a tot arreu encara n'hi ha un mané, combaten la democràcia que va fent el seu camí, encara que ells—¡ilusos!—vulguin fer taponada a la riuada quan les devallades i les

Portada del primer número del setmanari *Ciutadania*, del 14 d'abril de 1932. Hi destaca la dedicatòria manuscrita del President Macià. Procedència: col·lecció particular.

En aquest sentit, Vilà serà un ferm defensor de la democratització cultural dels pobles; per ell la cultura és un dret fonamental, inherent a la pròpia existència: "Cultura és vida. Obstaculitzar-la és el suïcidi" (*Ciutadania*, 11/8/1932, p. 23). Un dret que hauria d'estar a l'abast de tothom, i molt especialment d'aquells grups socials més desfavorits i del jovent. Per ell, la veritable emancipació de les classes populars hauria de passar per l'accés a la cultura: "[...] és de dordre la cooperació a aquells que per mantenir ufanoses les seves inspiracions, prefereixen que l'obrer pateixi fam de cultura abans que fam material" (*Ciutadania*, 21/7/1932, p. 2); "Abans d'anar a la revolució cal posseir la cultura suficient per saber-la portar a cap. La base de la veritable revolució és l'enlairament espiritual

de les masses populars. Diferentment, seria ficar-se amb camisa d'onze vares" (*Ciutadania*, 20/4/1933, p.3). En aquesta mateixa línia, mostra també preocupació pel desinterès cultural dels joves: "Veritablement és de dordre que la nostra joventut tingui un afany tan migrat per procurar-se un enlairament cultural, quan seria tan precís en aquests moments deixondir-se de l'ensopiment que un règim corcat i especulador l'havia sotmès" (*Ciutadania*, 28/4/1932, p. 3).

Per Vilà Clara, aquests objectius (atesa la seva transcendència) haurien de ser assumits en tot temps pels polítics del país: "La millor tasca d'un Ajuntament és sens dubte el bon zel per tot el que a la cultura es refereix. Vetllant per ella es vetlla pel màxim interès de la població puix que són els homes cultes els que fan els pobles més grans, respectuosos i respectats" (*Ciutadania*, 2/8/1934, p. 4). Unes reflexions que, malauradament, encara avui continuen tenint plena vigència.

Autoretrat de Josep Vilà Clara.
Ciutadania, 52 (13/4/1933).

En el cas de la Bisbal d'Empordà, una institució que havia de jugar un paper fonamental en aquesta democratització cultural era l'Escola d'Arts i Oficis dirigida aleshores pel senyor Francesc Sala Deulofeu: "És precis allunyar totes les rancúnies: abolir aquesta cadena de conveniències i abocar el nostre esforç perquè l'Escola d'Arts i Oficis de la Bisbal ressorgeixi: perquè aquesta escola faci vibrar d'entusiasme i faci néixer un vertader amor a les belles arts, a l'art que fa els pobles grans, que fa els pobles sensibles" (*Ciudadania*, 16/6/1932, p. 3).

En temes de caràcter internacional, els seus articles d'opinió evidencien que estava al corrent de la realitat del moment, i molt interessat pel esdeveniments de fora; alguns d'ells mostren una clarivident visió de futur: "[...] el comitè executiu de les allaus hitlerianes ofereix una enorme quantitat al que aconsegueixi segar la vida a l'eminent home de ciència Einstein. Einstein, amb la seva intel·ligència, és un gros obstacle a la riuada demagògica i vergonyant del sistema nazista. [...] les ales de l'àliga imperialista s'estenen avui damunt Alemanya i sentim des d'aquí l'angoixa i els clams dels que es troben sota la seva ombra. Aquesta ombra podria ésser que es perllongués... Alerta!" (*Ciudadania*, 14/9/1933, p. 1).

Molt interessant també és el grup de reflexions breus de caràcter clarament ideològic i social que Vilà Clara titula genèricament "Pamfletí Local", carregades d'una fina ironia, i on justament expressa la seva visió més crítica envers certs aspectes de la ciutat: "L'atmosfera es va enrarint cada dia més. Una onada de passió, de baix passió, envaeix la nostra ciutat. Jo també n'he sentit la fiblada. Després, les sangs temperades, m'he avergonyit del meu error. És més patriòtic que ésser valent ésser sensat. I cal ésser sensat, encara que hi hagi algú que s'atreveixi a dir covard" (*Ciudadania*, 6/9/1934, p. 2); "[...] és absurd pretendre posar una creu al cotxe mortuori municipal. Per què aquest privilegi? És que per ventura s'ostenta alguna insígnia als enterraments no catòlics?" (*Ciudadania*, 6/9/1934, p. 2); "Groc? Verd? Brut? Això últim! Les autori-tats haurien d'ésser més severes amb els incorrectes, tan poc escru-pulosos, que tenen la poca gràcia d'embrutar amb els peus la sinuo-sitat acollidora dels bancs del passeig" (*Ciudadania*, 4/10/1934, p. 3).

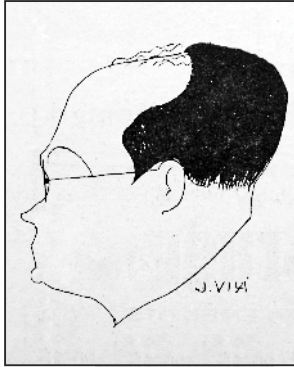
Tanmateix, de les seves tasques en el setmanari, la que tingué més ressò i popularitat fou la de dibuixant i caricaturista: "El nostre redactor [Vilà Clara] ha aconseguit un gran èxit, igualment com ja l'ha obtingut diverses vegades en les caricatures que ha vingut publicant a Ciutadania" (*Ciutadania*, 20/7/1933, p. 4). En aquest mateix sentit elogiós, són destacats per la premsa els dibuixos publicats per Josep Vilà en els números extraordinaris editats amb motiu de les festes majors dels anys 1933 i 1934 (*El Programa*, 27/8/1933; *El Programa*, 26/8/1934).

De la gent caricaturitzada, en ressalta els trets físics més característics, tot sovint deformant-los o exagerant-los amb intenció humorística, sempre de manera desenfadada i mai amb actitud grotesca o destructiva; d'aquesta manera, les caricatures sempre tenen una semblança infantil que treu transcendència al personatge. Al capdavant, aquest dibuixos desmitifiquen els personatges caricaturitzats, mai en surten malparats, la seva visió és sempre amable i benvolent, sense notables exageracions.

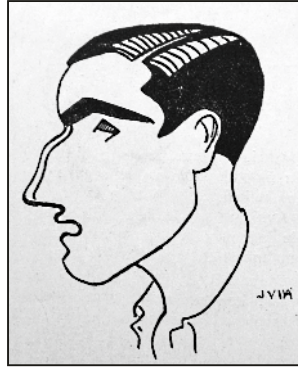
Algunes caricatures estan extraordinàriament acabades, d'altres més esquemàtiques, representades amb traços expressius, simbòlics i tremendament simples, mantenint sempre l'essència d'una tècnica ben difícil; a mig camí entre el retrat formal i el dibuix burlesc o satíric.

Josep Vilà Clara enfoca els personatges en directe, amb la seva caricatura els humanitza, i els sap extreure el seu caràcter més íntim. I, a més, amb els seus ninots ens trasllada al paisatge humà de la Bisbal d'aquell moment (veure mostra de caricatures de la pàgina 25).

Una manera de dibuixar de traç senzill i espontani, reflex del seu temperament extravertit, alegre i generós. Una anècdota explicada pel professor Joan Clares ens apropa a la prodigalitat del personatge: "Llavors, jo tenia una classe de nois de deu i onze anys i havia d'explicar-los de l'origen de la sang. Volia il·lustrar-la amb dibuixos a la pissarra que la fessin més entenedora. [...] Vaig explicar-li [a en Josep Vilà Clara] el que volia i no solucionava. Em va respondre rient: primer, explica'm quina funció fa la sang, de quins elements està composta i la funció de cada un d'ells, que tot això ho tinc molt rovellat.

Pere Lloberas Vidal
Ciudadania, 18 (11/8 / 1932)

Joan Ginesta Balmanya
Ciudadania, 52 (13/ 4 / 1933)

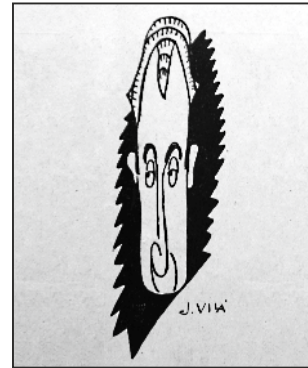
Joan Arqueros
Ciudadania, 52 (13/ 4 / 1933)

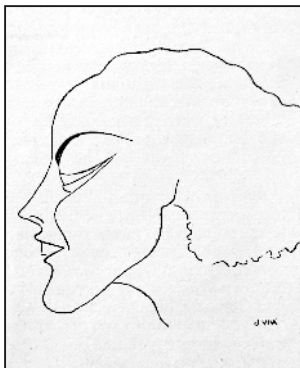
Enric Esteva
Ciudadania, 52 (13/ 4 / 1933)

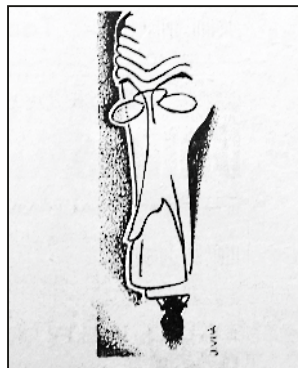
Emili Vigo Bènia
Ciudadania, 52 (13/ 4 / 1933)

Josep Roura
Ciudadania, 52 (13/ 4 / 1933)

Maria Pinsach
Ciudadania, 69 (12/8 / 1933)

Frances Roura
Ciudadania, 94 (8/2 / 1934)

Bonaventura Casadevall Costa
Ciudadania, 103 (14/4 / 1934)

Ho vaig fer i a l'endemà em lliurava una historieta de sis vinyetes graciosíssimes, tocades d'un humor infantil, perfectament entenedores on els glòbuls vermells, els glòbuls blancs, les plaquetes i el cor feien cadascú el seu paper, comprensibles fins per cervells no gaire dotats" (Clares, 1989, p. 85).

Gràcies a la seva tasca com a dibuixant i caricaturista a *Ciudadania*, el seu talent artístic comença a ser reconegut a nivell popular. L'any 1933 es parla de l'eventualitat d'organitzar una exposició dels seus treballs: "Sembla que [Vilà Clara] farà, pròximament, una exposició de treballs, cosa que de portar-se a terme constituiria, indubtablement, un nou triomf pel nostre company" (*Ciudadania*, 20/7/1933, p. 4). Una possibilitat que, finalment, no sembla que reeixí, atès que una notícia recollida en el setmanari *Baix Empordà* de juny de 1935 (i que recull una notícia anterior extreta de "la darrera crònica de la Bisbal de *La Publicitat*") assenyala que Josep Vilà Clara "treballa activament" i es reclama "una exposició dels seus dibuixos i caricatures" (*Baix Empordà*, 22/6/1935, p. 2).

Arran de l'aixecament militar del 18 de juliol de 1936, i conseqüent amb les seves idees, entrarà a formar part del Comitè Popular Antifeixista i, ben aviat, l'agost d'aquell mateix any, s'allista voluntari a la columna Lluís Companys, amb alguns amics de l'Ateneu.

Tot i la intensa activitat política i artística que va portar a terme durant aquests anys de la República i fins a l'esclat de la Guerra Civil, Josep Vilà Clara encara tindrà temps per a festejar la Francisqueta (Francisca Garriga Casanyes), amb qui es casà quan ja havia esclatat la guerra, aprofitant uns dies de permís.

LA GUERRA I LA RETIRADA

Durant el conflicte bèl·lic, i mercès a les seves aptituds pel dibuix, Josep s'integra al cos de cartografia de l'exèrcit republicà. El seu enrolament en aquest cos fou fortuït: sovint dibuixava escenes de la guerra i de la vida militar que després incorporava a les cartes dirigides als seus familiars més al·legats; algú devia veure aquest epistolari (la censura militar?) i va considerar que el seu lloc havia d'estar en un destí on s'aprofités millor aquesta bona traça. Malauradament, aquestes cartes no s'han conservat, les quals haurien estat valuosos testimonis de la seva mentalitat i dels sofriments i de les alegries d'aquella època emboirada i convulsa que li tocà viure.

Malgrat les penúries de la contesa, la seva passió pel dibuix no defalleix, ans al contrari. Joan Clares recordava una trobada casual amb ell en un poble de la rereguarda: "Fou en els dies sagnants de la nostra Guerra Incivil. La unitat a la qual estava adscrit tenia uns dies de repòs, en un llogarret [...] situat entre Artesa de Segre i Ponts a la riba del Segre. Aquella engruna de poble era una cruïlla de forces diverses i els seus pocs carrers un aiguabarreig de brigades acampades. Enmig d'aquell brogit, vaig sentir la veu de l'amic Vilà Clara que em cridava [...]. Per una estranya conjuntura, estava de pas en aquell poble. Quina alegria [...]. La poca estona que estiguérem junts parlàrem de tot; el temps era curt i els temes eren enganxats com un gran grapat de cireres. A punt d'acomiar-nos li vaig dir: suposo que amb aquest bullit se t'hauran mig acabat les ganes de dibuixar. Es posà a riure i no em digué res. Es limità a obrir una carterota i treure'n dibuixos de tota mena: paisatges ben diferents dels nostres, façanes de cases i caricatures de companys. Mentre m'anava parlant de la peculiaritat de cada un d'ells, com abstret, no s'havia apagat en tot el dia un horitzó de canonades. La passió pel dibuix de l'amic continuava el seu camí, impertorbable" (Clares, 1989, p. 86).

Acabat el conflicte, i amb la desfeta republicana, Josep Vilà Clara (com tants d'altres que durant la República s'havien significat políticament) es veu obligat a prendre el camí de l'exili. Un cop a França, serà internat en un camp de refugiats. No sabem el temps que va restar tancat; en tot cas no seria gaire, atès que en una entrevista posterior explicava que a França va restar exiliat com a dibuixant publicitari

Milicians bisbalencs d'Esquerra Republicana alistats a la Columna Companys (25/8/1936). A baix, d'esquerra a dreta: Josep Granés, Narcís Marcés, Manel Nicolau, Joan Torró i Vicens Almar. Al mig: Lluís Font, Francesc Maruny, Narcís Lloberas, Josep Vilà Clara i en *Cassola*. Drets: Josep Fortuny, Domènec Janoher, Pere Salomó, Joan Ginesta, Joan Poch, Josep Molla, Narcís Gumbert i Joaquim Sais. Autor: Emili Casas. Procedència: ACBE, Fons Emili Casas.

(*Diari de Girona*, 11/6/1988, p. 14). Una ocupació aquesta que tampoc semblaria durar-li gaire, atès que en esclatar la Segona Guerra Mundial, serà mobilitzat per treballar en una fàbrica d'obusos. La seva tasca consistia a instal·lar els detonadors de nitroglicerina.

L'ocupació de França pels alemanys l'empeny a tornar a casa. Tot i la por a represàlies, i havent sospesat la possibilitat de marxar a un país de l'Amèrica Llatina, en Josep opta finalment per tornar a Espanya; decisió en la qual juga un paper determinant el tenir-hi la família.

I val a dir que les seves sospites estaven plenament justificades atès que, tot just arribat a Portbou, serà arrestat i deportat a un camp de concentració de Mallorca. La seva habilitat pel dibuix, però, l'ajudarà altra vegada a superar un mal tràngol, ja que un dels oficials del camp (reconeixent les seves aptituds) va encarregar-li un retrat d'ell i de tota la seva família; a canvi, en Josep va gaudir d'un captiveri menys estricte. De Mallorca, l'enviaren a un altre camp de concentració, Algesires, on al cap d'alguns altres mesos de penúries i privacions, finalment li va arribar l'indult que facilitava el seu retorn.

LA TORNADA A CASA

Un cop alliberat del seu captiveri, l'any 1942, es trasllada al poble de Matajudaica, on residia la seva família. El nostre protagonista arriba en un deplorable estat físic, famolenc i malaltís. Tant que, segons sembla, va necessitar gairebé tot un any per refer-se de les penúries passades a presó.

Ja recuperat, ell i família es muden a la Bisbal i s'instal·len de lloguer en una casa de l'actual carrer del Sis d'Octubre (llavors "5 de Febrero"), concretament a la número 41, molt a prop de l'encreuament amb el carrer Indústria (coneguda popularment com a can Mutxera). En aquest indret condicionarà una aula per impartir-hi classes de dibuix (a l'antiga cort de porcs) i muntarà, just a l'entrada de l'edifici, una primera i modesta botiga de terrissa.

A la Bisbal en Josep comença a treballar en activitats de caràcter eventual fins que a mitjan anys quaranta s'incorpora, d'una manera més estable, a l'obrador de ceràmica del Sr. Farraró, dedicat a la fabricació de peces auxiliars a la construcció (canals, tortugues, teules, canaleres, tubs...). Allà coincidirà amb dos treballadors més, el Sr. Serra i el Sr. Poch, amb els quals establirà una bona amistat i confiança, tanta com per associar-se i assumir amb ells el traspàs del taller un cop Farraró deixa el negoci per jubilació. Podríem dir que aquest és el primer contacte directe que té en Josep Vilà Clara amb la ceràmica tot començant a aparèixer aquest nou interès que, al capdavant, esdevindrà un canvi d'orientació vital: "A mi aquells bocins esmaltats em cridaven molt l'atenció, ja que en tornassolar-se quedaven preciosos, i em vaig adonar que allò potser sí que em serviria, permetent-me fer una tasca que m'afalagués" (Soler, 1984, p. 6).

Paral·lelament, Vilà Clara continuava dibuixant i afirmant la categoria dels seus treballs artístics; el seu cartell *Galas Ampurdanesas* resulta guanyador del Concurs de Cartells de l'any 1949. La ressenya del diari informa que aquest pasquí esdevindrà el cartell anunciador de la propera Festa Major (*Los Sitios de Gerona*, 10/7/1949, p. 5). Participa també en diverses exposicions col·lectives, com ara l'Exposición de Arte Local oberta durant els dies de la festa a la sala biblioteca de la

Caixa, i on s'exposaren obres de ceràmica, dibuix, pintura, fotografia i *labores femeninas*. Vil·la Clara hi exposa diversos dibuixos, destacats com a *magnífica aportación* (*Los Sitios de Gerona*, 30/8/1949, p. 5). Veure mostrari d'apunts i aquarel·les de la pàgina 31.

Val a dir que llavors, quan en Josep inicia la seva aventura com a "artesà ceramista" (tal com a ell li agradava anomenar-se) la ceràmica de la Bisbal no estava en un moment especialment brillant, ans al contrari, es trobava immersa en una situació de crisi i de profunda

transformació, conseqüència no només de la consolidació del gran canvi produït en la societat cap a un model urbà i industrial en detriment de les formes de vida tradicionals, sinó també (i agreujat) per la generalització de nous materials substitutius de la ceràmica (l'alumini primer i més tard el plàstic i l'acer inoxidable) que havien portat a una davallada gairebé terminal de la terrissa ordinària.

Una situació de desestructuració que hauria estat terminal si a principis dels anys cinquanta del segle XX no s'hagués produït el fenomen del turisme. Serà llavors quan, amb l'aparició del turisme de masses, alguns obradors bisbalencs reorientaran i adaptaran la seva producció variant els usos i utilitats tradicionals en funció de les exigències estètiques d'aquest nou públic, i transformaran els antics atuells tradicionals en objectes bàsicament decoratius.

El veritable iniciador d'aquest canvi fou el pintor ceramista Eusebi Díaz Costa: ell suscità la superació dels repertoris tradicionals amb clara voluntat d'innovació amb els seus plats i vaixelles de tons nous (verds, blaus, bruns, grisos, vermellorsos, reflexos metàl·lics) combinats amb

Cartell "Galas Ampurdanesas". Guanyador del Concurs de Cartells de l'any 1949. Procedència: col·lecció particular.

Carrer de la Riera, la Bisbal d'Empordà, s/d. Aquarel·la.

Carrer no identificat (del Pedró, a la Bisbal?), s/d. Aquarel·la i tinta.

La Bisbal d'Empordà, s/d. Tinta.

Mas Cornell, Corçà. Any 1949. Aquarel·la i tinta.

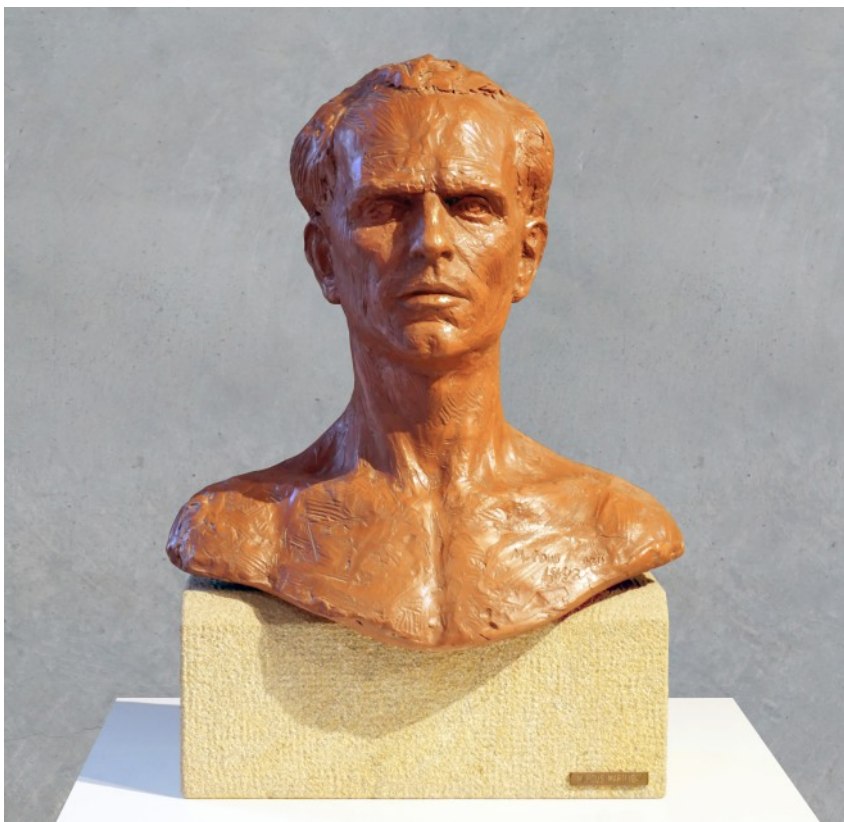
Mas Plaja, Fitor. Any 1953. Aquarel·la.

Monestir de Sant Miquel de Cruïlles, s/d. Aquarel·la.

La Bisbal d'Empordà, s/d. Aquarel·la.

Bust de Josep Vilà Clara (1947). Autor: Miquel Pous Martí. Col·lecció particular.

els tradicionals caramels i verds, i en una temàtica pictòrica d'animals grans, espectaculars i moguts (peixos cargolats, galls estarrufats) sovint sense cap acompanyament decoratiu. Ben aviat, Díaz Costa aconseguirà amb la seva nova ceràmica pictòrica un bon èxit entre els bisbalencs i els forasters i una merescuda fama i popularitat.

I val a dir que el mateix Vilà Clara reconeixia la importància d'aquest artista en el desenvolupament de la nova ceràmica decorativa de la Bisbal d'Empordà: "Aquí hem de fer una parada per a recordar al nostre gran ceramista Eusebi Díaz Costa, amb el que els bisbalencs estem en deute. Ell fou qui va tocar el clarí i projectà a escala internacional la nostra nova ceràmica. La seva acció em va esperonar, a la vista de les múltiples possibilitats que ens oferia" (*Los Sitios de Gerona*, 21/7/1971, p. 3).

JOSEP VILÀ CLARA, CERAMISTA

Aquesta era la situació de la ceràmica bisbalenca quan Josep Vilà Clara inicia la seva aventura. Val a dir que els seus inicis seran poc prometedors: la societat amb els Srs. Serra i Poch no dura gaire, l'empresa no aixeca el vol i ben aviat es veuran obligats a dissoldre-la. Serà llavors quan, davant de la disjuntiva de tornar a fer de pastisser o plantar-se pel seu compte i risc com a ceramista, en Josep (sens dubte esperonat per la facilitat i passió pel dibuix) decideix emprendre la particular aventura: "No vaig pas començar [en el món de la ceràmica] quan era vailet... tenia la trentena ja ben complida. Havia fet de pastisser, de recaptador de contribucions i d'altres oficis, però m'avorria. Necessitava expressar-me. Tenia molts amics que eren industrials ceramistes i vaig animar-me a fer una prova" (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 6). "I ho vaig provar, i com que dibuix ja en sabia, em defensava força bé, doncs vingué l'engrescament" (Soler, 1984, p. 6). Tot això passava l'any 1949.

Inicialment, en Josep s'instal·la en un terrabastall que li deixa el Sr. Sabater dins la seva fàbrica. D'aquesta manera, doncs, les primeres vaixelles i les primeres rajoles decorades per la mà de Vilà Clara sorgiran d'aquest entresol.

Ben aviat, les coses començaran a rutllar: "Llavors anava fent preguntes, demanava consells a tothom que hi havia de la fàbrica en les diverses especialitats, i així jo anava pintant rajoles amb colors fets a base d'òxids, sempre fixant-me amb objectes que ja eren vernissats, cuits iicolorits, vaig veure que podia il·luminar molt bé les terrisses" (Soler, 1984, p. 6).

La fàbrica de Can Sabater, dedicada bàsicament a la producció de rajoles per a revestiments en l'arquitectura, a més de l'espai, li facilitarà les matèries primeres (terra, engalba i vernissos). Les rajoles les coïa allà mateix, mentre que les vaixelles les portava a coure a la terrisseria Salamó.

Aquests primers treballs de Josep Vilà Clara ja marquen l'estil al qual es mantindrà fidel al llarg de tota la seva trajectòria, amb les seves

reconegudes composicions figuratives inspirades en escenes costumistes de l'Empordà: "Els motius més usuals dels plats són les flors, les caravel·les i els oficis, especialment aquelles activitats artesanals que ja han desaparegut. Per als murals, el tema el tria el client" (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 6).

La seva primera gran comanda li va fer l'escriptor, dibuixant de còmics i caricaturista Joaquim Muntanyola i Puig, un dels creadors més populars de la postguerra, dibuixant de *La Vanguardia*, *El Correo Catalán*, *El Mundo Deportivo* i moltes altres publicacions: "Recordo que en Muntanyola (el dels acudits) va fer-me la primera comanda seriosa: va venir amb uns dibuixos i en veure els meus va dir que preferia que els fes a la meua manera" (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 6). El contacte amb en Muntanyola fou del tot casual: "[...] es va donar la coincidència, mentre jo feia aquests assaigs [a Can Sabater], que vingué a aquell taller un famós dibuixant de *La Vanguardia*, en Muntanyola, perquè volia còpies ceràmiques d'uns ninots que ell duia. I mira, com que jo estava fent proves me'l presentaren. [...] En Muntanyola em va donar unes rajoles que havia dibuixat, però en veure les meves va dir: «Me les quedo!» I se'n va quedar unes quantes de les que ja estaven fetes i me'n va encarregar més dient-me que jo mateix, que al meu gust. I n'hi vaig fer una cinquantena" (Soler, 1984, p. 6).

La comanda reeixida d'en Muntanyola esperona Vilà Clara: "Llavors em va animar molt això [aquest primer encàrrec], i ja decidit vaig fer un parell de cents de rajoles que, un cop sortides del forn, les vaig dur cap a Tossa per visitar una botiga que venia coses de ceràmica. [...] Un cop vistes em digueren: «Tantes com en feu ja les podeu portar!» Això fou l'inici de la meua independència" (Soler, 1984, p. 7). La seva voluntat, el seu esforç, la seva il·lusió i la seva empenta permeten engegar la iniciativa, i ben aviat l'èxit el va acompanyar: "La primera ceràmica que vaig fer va ser venuda de seguida" (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 6).

En aquests inicis, Josep es dedicarà exclusivament a decorar: "jo ja era gran i amb el torn no m'hi vaig voler posar; per això vaig demanar la col·laboració d'un torner per tal que fes les peces..." (Soler, 1984, p. 7).

Ben aviat, la ceràmica de Vilà Clara començarà a ser reconeguda; en aquest sentit, la premsa destaca com un dels principals

esdeveniments culturals i artístics succeïts a la Bisbal durant l'any 1954, l'exposició dels Srs. Pous i Vilà (antics alumnes de l'Escola d'Arts i Oficis), realitzada a la Casa de Cultura de la Caixa de Pensions durant les festes de Nadal (*Los Sitios de Gerona*, 9/1/1955, p. 6).

Mentrestant, i de manera paral·lela, el seu fill gran, Josep Vilà-Clara Garriga⁴ (la Bisbal d'Empordà, 13 de novembre de 1937), també amb grans inquietuds artístiques i convençut de seguir els passos del pare, comença a aprendre l'ofici. Home d'una vocació extraordinària, ben aviat ja es mostrarà destre en l'ofici. El seu aprenentatge inicial el feu a Can Maruny, un dels obradors de terrissa tradicional més significats de la ciutat. Allà fou alliçonat pel torner i gran paisaire Eliseu Martí fins que fou capaç d'estirar el fang i modelar les primeres cobertores i plats de pagès. Un cop demostrada certa desimboltura a la roda, l'encara aprenent es va traslladar al taller del pare per iniciar-se ja en el modelatge de peces més complexes, primer les de pisa i més endavant botxa. Un procés que fou realitzat també sota el mestratge d'experts terrissers: "[...] el vaig situar entre dos homes molt grans i molt experimentats que de torn en sabien camp llarg. I els vaig dir que no el planyessin ja que el que calia era estimular-lo per aprendre ràpid i bé. Per això els pagava una setmanada. El noi anava prosperant, a causa també de la seva vocació de ceramista" (Soler, 1984, p. 7).

Simultàniament a aquest aprenentatge de l'ofici, Josep Vilà-Clara fill fou instruït en ceràmica i dibuix a l'Escola Menor de Belles Arts de la Bisbal, on el mateix Vilà Clara pare impartia les classes de dibuix⁵: "[...] jo mateix, que impartia dibuix i podia preguntar-li al noi com pensava aplicar-lo o en què. Encara que ell tingués carta oberta jo no parava de dir-li: «Dibuixa, dibuixa i dibuixa» (Soler, 1984, p. 7). Un aprenentatge que ens ve confirmat pel mateix Josep Vilà-Clara fill: "Jo vaig començar de molt jove a treballar al seu costat —és el millor mestre que he tingut— i amb els vells terrissers d'aquí, que em varen ensenyar l'ofici del torn" (*El Punt*, 12/8/1984, p. 20).

⁴Els fills de Josep Vilà Clara eren coneguts, tant al carrer com a l'escola, com *els Vilà Clara*, per això la família va decidir unir els dos cognoms amb un guió i convertir-ho en un de sol.

⁵El pas de Josep Vilà com a professor a l'Escola de Belles Arts de la Bisbal es circumscriu de finals de l'any 1953 al tancament de l'Escola, a finals dels anys seixanta. Durant els anys que va exercir-hi de professor, Vilà Clara s'ocupà de l'aula d'Arts i el Sr. Turbau, de la d'Oficis.

VILÀ CLARA CERAMISTES

L'any 1955, Josep Vilà Clara decideix adquirir un immoble en el mateix carrer 6 d'Octubre, just el número 27, on encara ara la família té la botiga. Des de bon principi, comptarà amb la col·laboració del seu fill Josep, llavors adolescent, el qual comença a afermar-se en els seus talents. La primera tasca que emprendran pare i fill serà la d'habilitar els baixos de la casa per tal d'instal·lar-hi l'obrador i una exposició permanent de la seva obra.

Tret del cost de les obres (en el moment de la compra la casa presentava un estat lamentable), l'única inversió important feta aleshores es dedicà a millorar l'equipament de l'obrador, concretament l'adquisició d'una roda de terrisser (propietat d'un tal Huguet). Aquesta roda no tindria motor elèctric fins a l'any 1961.

El nou taller familiar esdevindrà una bona plataforma per estimular el desenvolupament de la personalitat i talent de Josep Vilà-Clara fill, atorgant-li ja des de bon començament el torn de manera exclusiva. Com a dada curiosa, dir que en un inici la roda fou situada en un lloc estratègic, molt proper a una finestra que donava al carrer Sis d'Octubre (vegeu plànol 1, núm. 1), per tal que fos vist des del carrer i, d'aquesta manera, engrescar l'entrada de turistes i passavolants. Tanmateix, la pols i la brutedat que generava obligà ben aviat a traslladar-lo a una altra dependència interior, no tan exposada.

Amb l'entrada del fill (amb només 17 anys), es produí en el taller una primera divisió i especialització del treball: el pare tenia cura de totes les qüestions relacionades amb el dibuix i amb la botiga; en canvi, la tasca del fill s'orientà cap a feines més pròpies de l'ofici, com ara pastar el fang, el modelatge a la roda, l'enfornar, el desenfornar... En les feines de peonatge els ajudava el Sr. Poch, bon amic d'en Josep Vilà ja des de l'etapa de Can Farraró.

Inicialment, i com que encara no disposaven de forn propi, les peces les portaven a coure a l'obrador veí de Can Puigdemont. Quan el Sr. Joaquim Casamajor (paleta reconegut de la Bisbal) va acabar la construcció del "forn petit", vers l'any 1956 (vegeu plànol 1, número

D'esquerra a dreta i de dalt a baix, Sr. Poch (terrisser), Maria Rosa Mas (decoradora), Joan B. Pons (pintor i muralista que col·laborava en alguns projectes de l'empresa) i Josep Vilà Clara. Imatge presa al pati del taller abans de ser cobert. Any 1956. Autor: desconegut. Procedència: arxiu M. Rosa Mas.

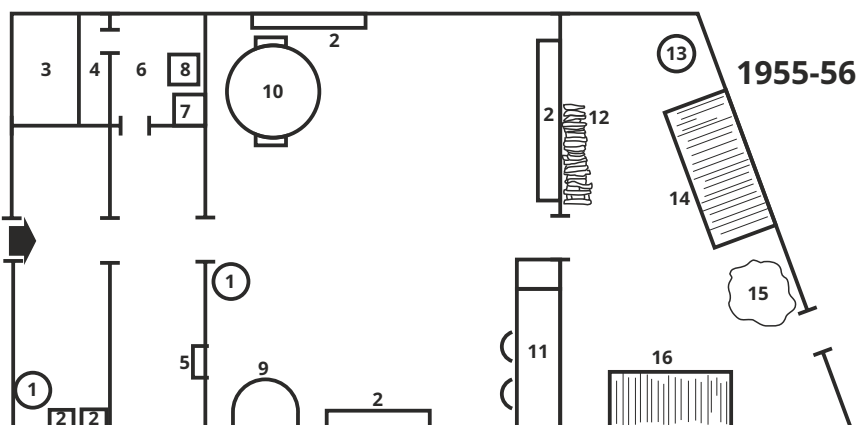
10), la família Vilà Clara es veieren obligats a aprendre els secrets de la cocció ceràmica de la mà d'un fogater expert que els assessorà en les primeres fornades.

El forn, del tipus de flama invertida⁶, tenia una capacitat d'1,5 m³, i per enforar-lo i desenforar-lo calien dues persones, una a dins i l'altra a fora. Normalment treien l'obra en un matí, i la tarda s'ocupava en netejar i desencapsar les capsas d'enforar. Un parell de cops l'any baixaven a la cambra de foc a recollir la cendra i el carbó. Aquesta barreja la passaven pel garbell i guardaven la cendra ja que després s'utilitzava per tancar la porta del forn i per als motlles de les capsas d'enforar, tal com era d'habitud entre els terrissers. A diferència d'altres forns de flama invertida, el forn dels Vilà Clara tenia el forat de la mostra en la mateixa porta, ja que, segons ells, resultava més fiable. Tanmateix, sovint es guiaven pel color rogenc dels *alanderos* per saber si l'obra estava cuïta o si encara li faltava. Un cop apagat, tardava tres dies a refredar-se, després podien començar a desenforar-lo.

Paral·lelament a la consolidació del taller, Josep Vilà Clara continuarà afirmant la categoria de les seves obres ceràmiques tot i participar en diverses mostres col·lectives. L'any 1956 la premsa destaca la seva participació a l'Exposición de Cerámica Artística que va tenir lloc (durant les festes de la capital) a la Casa Sindical de Girona (*Los Sitios de Gerona*, 11/11/1956, p. 10).

L'èxit aleshores comença a ser notori, les comandes són cada cop més importants i la clientela s'amplia i diversifica: "Fou una lluita aferrissada que durà molts anys. S'acabà vencent. [...] en el cas del meu amic Vilà Clara s'uní el treball, la disciplina, la perseverança en les seves conviccions, i unes condicions artístiques posades al servei d'una voluntat ferma" (Clares, 1989, p. 86).

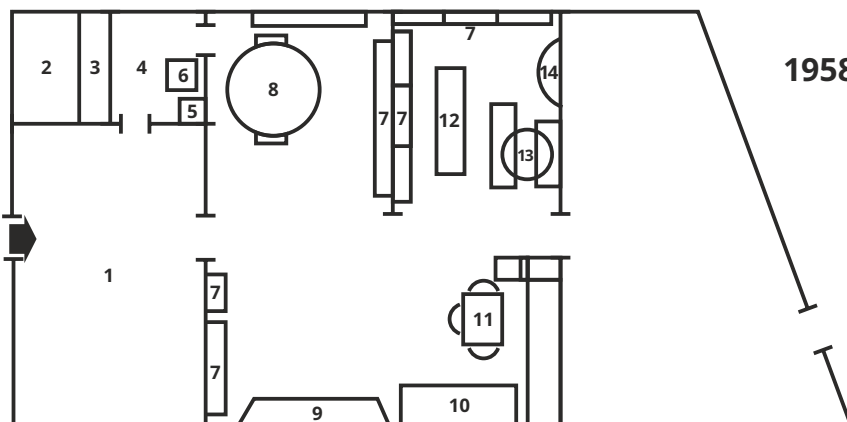
⁶El forn de flama invertida és un element de forma cilíndrica cobert amb volta esfèrica. Situat a l'exterior, i a tot volt, té diversos apèndixs de forma cúbica: els alanderos o calderes d'obra per fer-hi el foc. Una porta oberta a la paret permet accedir a la cambra d'enforar. A l'interior hi ha un envà de rajols que fa de cambra d'aire i pel qual entren les flames i el fum. Un cop encès, el foc puja a través de la cambra o doble camisa fins a xocar amb la volta; per l'efecte de la reverberació, el foc baixa aleshores a la part inferior tot circulant entre l'obra. Els fums provocats per la combustió, estirats pel forat del tiratge, s'esmunyeixen a través d'un conducte soterrani fins a la xemeneia situada a l'exterior del taller.

1955-56

PLÀNOL 1

1- RODA	10- FORN
2- BARRÉ	11- TAULA PER DECORAR
3- ENTRADA	12- LLENYA
4- DIPÒSIT DE TERRES	13- CENDRA PER A CARBÓ
5- POTS AMB LES MIDES	14- PORXO PER GUARDAR-HI EINES
6- CARTONS I FLOCS PER EMBALAR	(CAPSES D'ENFORNAR, FUSTES...)
7- XEMENEIA	15- PRUNER
8- REGISTRE	16- COBERT PER LA LLENYA
9- BACI PER LES "RISSES"	

1958

PLÀNOL 2

1- BOTIGA	8- FORN
2- ENTRADA	9- LLEIXA CONQUES DE VERNÍS
3- DIPÒSIT DE TERRES	10- TAULA DECORAR
4- CARTONS I FLOCS D'EMBALAR	11- TAULA DECORAR JOSEP VILÀ CLARA
5- XEMENEIA	12- TAULA D'ENGALBAR
6- REGISTRE	13- ROBA
7- BARRÉ	14- DIPÒSIT "RISSES"

Plànols de l'obrador (1955-1956 i 1958). *Tremp*, 4 (gener de 1991). Autor: Joan Fita Gironella.

EL TRIOMF DE LA FEINA BEN FETA

La bona acollida que tindrà la ceràmica produïda a la casa, especialment pel turisme estranger que començava a freqüentar el nostre litoral i després pels estiuejants (majorment barcelonins) amb segones residències a l'Empordà, provocarà ben aviat la necessitat de contractar més personal per tal de poder atendre la forta demanda; un augment de personal que comportarà, alhora, una nova reorganització del taller (vegeu plànol 2). Això succeïa l'any 1958.

Pere Lloberas explica molt bé el procés de creixement viscut per la ceràmica decorada a finals dels anys cinquanta del segle XX: "Modernament, la ceràmica decorada de tipus artesà ha tingut a la Bisbal una renaixença esplèndida. Aquesta vegada s'ha prescindit de l'escultura i els que l'executen són pintors. S'han ajustat a les formes populars i l'efecte, el treuen de la gràcia senzilla dels objectes i de la traça amb què hi apliquen els colors. És una modalitat i una tècnica emparentades amb la millor tradició del país. A part d'algunes concessions a la moda, actualment es fan peces dignes de figurar en qualsevol col·lecció" (Lloberas, 1959, p. 313).

La incorporació, primerament de dues noies i més endavant d'una altra, dedicades especialment a la decoració de les peces, permetrà als Vilà Clara assumir nous reptes. Les noies, a més de decorar, també s'encarregaran de realitzar altres tasques menys especialitzades, com ara desencapsar, escatar i embalar (aleshores l'embalatge el feien amb cartons i encenalls de fusta, però Josep Vilà-Clara fill encara recorda haver vist carros plens de palla procedent dels arrossars de Pals que els terrissers utilitzaven per embalar la seva obra).

Per la seva banda, i simultàniament, el primogènit Josep Vilà-Clara Garriga, tan bon punt ensenyorit amb l'ofici (domini del torn, formes, colors, cuita), obrirà nous camins a la ceràmica produïda a la casa, tot aportant noves tècniques, colors i dissenys que es diferenciarien clarament dels traços tradicionals del pare. Serà només qüestió de temps que abandoni el repertori de temes figuratius per dissenys molt més propers a l'abstracció, amb un afany de recerca de noves tendències i fruit d'un coneixement profund del procés tècnic, tot i

Josep Vilà Clara acabant a punxó la decoració d'un plat. Any 1977. Autor: Joan Vilà-Clara Garriga. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

mantenint-se sempre fidel als orígens: "Aconseguit un cert domini de formes i colors, ja vaig arrencar per fer coses meves, innovacions, però mantenint els materials emprats aquí. La meva ceràmica està feta amb un sentiment actual, però [...] sempre completada amb el valor clàssic d'aquí" (*El Punt*, 12/8/1984, p. 20).

Per decorar les seves peces ceràmiques, Josep Vilà Clara no esbossava mai: amb un guix i amb molta facilitat realitzava els traços que li interessaven directament a la peça; tot seguit, amb un llapis, donava més detalls al dibuix que a continuació resseguia amb un punxó; després ja es podia pintar. Als inicis era ell mateix (i posteriorment les decoradores que l'assistien) qui s'encarregava de pintar els dibuixos i les tipografies amb la tècnica de la llanterna⁷. Més endavant, quan foren les decoradores qui ho feien d'habitud, ell sempre es reservava per repassar i enllestir amb alguns acabats.

El taller també va utilitzar la tècnica decorativa de l'estergit, consistent a aplicar pólvores de color, pintura o similars a través d'una plantilla perforada amb el dibuix que es pretén obtenir.

Els anys seixanta i setanta del segle XX seran uns anys de gran activitat per a Vilà Clara Ceramistes, anys de singularització de la ceràmica produïda a la casa i de prestigi manifest: és en aquest moment quan comencem a trobar de manera sovintejada la col·laboració del taller amb artistes o arquitectes de renom, com ara l'escultor Josep Martí Sabé (amb el qual crearan els magnífics relleus que decoren la façana de l'edifici plurifamiliar que dóna a la carretera de Barcelona, al carrer de Bailén, i a la plaça Poeta Marquina de Girona) (*Los Sitios de Gerona*, 31/1/1960, p. 5); l'arquitecte figuerenc Pelayo Martínez, amb qui col·laboraran en la decoració de les rajoles de ceràmica que decoren el baptisteri de l'església parroquial de la Bisbal (*Los Sitios de Gerona*, 21/12/1962, p. 8); o l'artista Pedro Delso, amb el qual muntaran el

⁷Aquesta tècnica decorativa rep el nom del recipient amb el qual es realitzava antigament. La llanterna és un estri en forma de pera que, aproximadament a la meitat de la seva altura, té un forat on es col·loca una canya que gradua la sortida d'engalba. En l'actualitat la llanterna ha estat substituïda per la xeringa de goma. La llanterna s'utilitzava sobretot per perfilar, per fer vies, faixes, ziga-zagues i espirals. L'aplicació de decoració amb la llanterna exigia al terrisser una gran habilitat. Sovint els motius decoratius més comuns (els geomètrics) es combinaven amb motius figuratius de gran efecte.

major mural de ceràmica d'Europa, destinat a la estació de la Rambla de Catalunya-Balmes del metro de Barcelona (*Los Sitios de Gerona*, 9/3/1969, p. 9; *Revista de Palafrugell*, 1/3/1969, p. 17; *Los Sitios de Gerona*, 11/5/1969, p. 7).

Ja s'ha destacat abans l'actitud altruista que de sempre va caracteritzar l'actuació de Josep Vilà Clara. Conseqüent amb aquest tarannà generós, la col·laboració desinteressada del taller en activitats ciutadanes diverses esdevé un fet habitual: "Des del començament va ser per a nosaltres [comissió de l'Aplec de la Sardana] una persona entusiasta i disposada a ajudar-nos, i sempre vam tenir al nostre costat l'amic Vilà Clara. [...] Ell va ser l'home sempre disposat a plasmar, amb el seu estil característic, la portada del programa de l'Aplec. També quan calia reconèixer a alguna persona la seva col·laboració envers nosaltres, trobàvem la solució amb un plat o una peça de ceràmica d'en Josep Vilà Clara" (Comissió de l'Aplec de la Sardana de la Bisbal, 1989, p. 84).

Resulta del tot impossible elaborar una relació detallada de tots els obsequis lliurats pel taller; en tot cas, les notícies recollides a la premsa de l'època ens permeten, almenys, llistar aquelles col·laboracions més destacades. Sovint, renovades any rere any, com ara el Concurs Exposició de Flors de Girona on, almenys des de la III edició figura com a patrocinador oferint un dels premis (*Los Sitios de Gerona*, 15/5/1958, p. 8), una relació que es mantindrà al llarg dels anys (IV Edició: *Los Sitios de Gerona*, 22/5/1959, p. 3; XVIII Edició: *Los Sitios de Gerona*, 15/5/1973, p. 2; XXI Edició: *Los Sitios de Gerona*, 27/5/1976, p. 6; o la col·laboració en el disseny i edició dels cartells anunciadors de l'Aplec de la Sardana de la Bisbal (que es comenten en un apart), en els de la Festa Major (anys 1949, 1952, 1953, 1956), o lliurant una peça com a premi del concurs de composició de sardanes Mestre Conrad Saló (*Los Sitios - Diari de Girona*, 8/3/1985, p. 14),... i en tantes i tantes activitats culturals i socials que seria impensable de relacionar amb deteniment.

També llavors comença a ser habitual la participació del taller en exposicions i mostres col·lectives, com ara l'Exposició de Turismo de Girona, instal·lada a la Jefatura Provincial del Movimiento (*Los Sitios de*

Gerona, 19/3/1965, p. 5); a la mostra itinerant Exposición de Recursos Turísticos de Gerona y Provincia (*Presencia*, 25/5/1968, p. 5) aleshores a Madrid i abans muntada a la Fira de Mostres de Valladolid per més endavant seguir viatge a Bilbao i a altres capitals d'Espanya; a l'Exposición Regional de Artesanía celebrada al Saló del Tinell de Barcelona (*Los Sitios de Gerona*, 23/6/1970, p. 5); a l'Exposición de Artesanía instal·lada a la Casa de Cultura de Girona (*Los Sitios de Gerona*, 30/5/1971, p. 3); o a l'Exposición Provincial de Cerámica, que fou mostrada a la Fontana d'Or (*Los Sitios de Gerona*, 17/3/1974, p. 4).

De manera paral·lela, Vilà Clara manté la seva activitat pedagògica a l'Escola d'Arts i Oficis de la ciutat, una tasca prou reeixida si fem cas als reconeixements que aconsegueixen els seus alumnes. Així, per exemple, la premsa de l'època informa de l'èxit obtingut per cinc joves artistes bisbalencs de pintura i dibuix en el V Certamen Juvenil del Arte, celebrat a Girona, en aconseguir que catorze de les seves obres fossin seleccionades i exposades a la Sala Municipal de la capital. El corresponsal del diari a la Bisbal, Tomàs Albó, explica que tots cinc són alumnes de l'Escola de Belles Arts i Oficis de la Bisbal, aleshores dirigida per Josep Vilà Clara (*Los Sitios de Gerona*, 20/1/1963, p. 9).

De retruc, la seva tasca com a mestre de dibuix, l'entusiasme que hi posà, i l'acollida i acompanyament que de sempre va procurar als seus alumnes serà prou evocada pels seus contemporanis: "El seu pas com a professor de l'enyorada Escola d'Arts i Oficis, en la seva segona etapa, és molt recordada per molts dels que foren alumnes seus que trobaren el mestre que donà sempre el consell adequat, l'estímul alligador, l'amor al dibuix, a aquells nois que sortits de l'escola, començaven a perfeccionar-se en aquells nostàlgics aprenentatges" (Clares, 1989, p. 86).

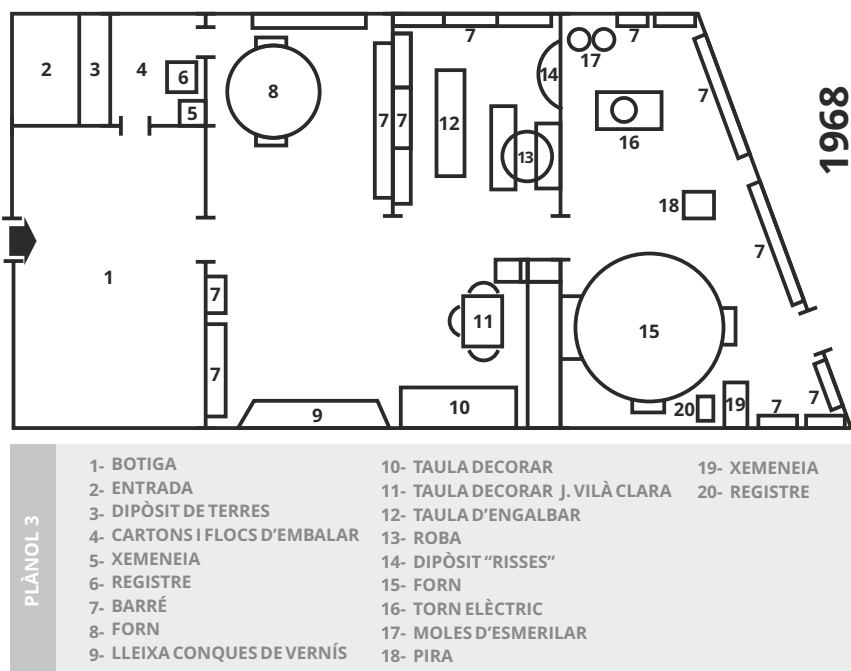
A finals dels anys seixanta, la demanda de ceràmica de la casa continua creixent i Vilà Clara Ceramistes es veuen obligats altra vegada a millorar i modernitzar l'equipament del taller. L'any 1968 es construeix un nou forn de flama invertida de major capacitat que l'existent, es cobreix el pati on fins llavors es guardava la llenya i l'utilatge d'enfornar, i s'instal·len dues moles d'esmerilar i un nou torn elèctric (vegeu plànol 3).

Professors i alumnes de l'Escola de Belles Arts i Oficis de la Bisbal (1953). A dalt i d'esquerra a dreta: Ferrer, Coromina, Castellet, Tarrats, Agell, Cinto; a baix: Bahí, Turbau, Vilà Clara, Aleu, Palés, X. Palet, i Vilardell. Autor: desconegut. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

Serà també durant aquests anys quan comencen a arribar els primers reconeixements al fundador, com ara la Medalla de Bronze al Mèrit Turístic, la Medalla de Plata al Mèrit Artesà, o la Medalla d'Or del Premi Nacional d'Artesania. Com a colofó, l'any 1971, Josep Vilà Clara serà reconegut amb el títol nacional d'Artesà Exemplar. Val a dir que aquesta darrera distinció serà molt destacada per la premsa de l'època; així, per exemple, el diari *Los Sitios de Gerona*, de l'11 de juliol, informa d'aquesta concessió en primera pàgina, remarcant que fou concedida per *Su Excelencia el Jefe del Estado* a proposta del ministre de Relacions Sindicals. Aquesta notícia també ve destacada en altres cròniques publicades també a *Los Sitios* del 20 i 21 de juliol de 1971, p. 16 i 3, respectivament. L'any 1986, finalment, li fou atorgat el Diploma de Mestre Artesà en la que fou primera edició d'aquest guardó (*Punt Diari*, 15/6/1986, p. 45).

L'organització del treball establerta l'any 1968 perdurà fins a l'any 1972 quan el taller pròpiament dit es trasllada a l'altra costat del "camí fondo", al Rec d'en Tunyeca (lloc on va estar instal·lat fins a l'any 2009 quan es va decidir tancar-lo per finalitzar la producció a l'engròs). Allà s'hi ubicarà el primer forn de gas del taller i totes les altres activitats

Plànol de l'obrador (ampliació de 1968). *Tremp*, 4 (gener de 1991). Autor: Joan Fita Gironella.

relacionades amb el procés d'elaboració de les peces. També és en aquest moment quan Joan Vilà-Clara Garriga, el fill petit del mestre, s'incorpora al negoci familiar; des d'aleshores, a banda de treballar al taller, en Joan s'encarrega de l'administració i la comercialització, així com de la gestió del negoci.

Paral·lelament, l'espai que ocupava l'antic taller es reforma profundament i s'especialitza, per tal d'acollir les funcions pròpies de botiga i sala d'exposicions, així com algunes de les tasques relacionades amb la decoració dels objectes i magatzem. També l'organització de l'empresa esdevindrà molt més complexa, i perdrà l'aire familiar dels primers anys en favor d'una organització més racional i especialitzada, això sí, sense perdre pel camí l'esperit artesanal del taller i la qualitat en la producció; tal com deia el mateix Vilà Clara: "No sabem treballar amb quantitats. El que ens interessa són qualitats" (*El Correo Catalán*, 25/5/1973, p. 6).

Les noves instal·lacions, molt més modernes i espaioses, propiciaran el seu ús com a espais per celebrar-hi diverses activitats i trobades

relacionades amb l'ofici, com ara el I Concurs de destresa en l'ofici de terrisser, corresponent a les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, organitzat pel Sindicat Provincial del Vidre i de la Ceràmica (*Los Sitios de Gerona*, 8/6/1973, p. 3; i 15/6/1973, p. 10). Un any després, la segona edició d'aquest concurs es torna a celebrar l'obrador dels Vilà Clara i (igual que en la primera edició) Josep pare forma part del jurat (*Los Sitios de Gerona*, 13/6/1974, p. 4). Val a dir que el guanyador d'aquest II Concurs fou Enric Grassiot, treballador de la casa (*Los Sitios de Gerona*, 20/6/1974, p. 4).

També la nova sala d'exposicions temporal, anomenada Taller-Estudi Vilà Clara, acollirà una rica i variada selecció d'artistes plàstics funcionant, durant una bona colla d'anys, com la veritable galeria d'art de la ciutat. Alguns dels artistes que hi exposen (extrets de la premsa de l'època): el mateix Josep Vilà-Clara Garriga (*Los Sitios de Gerona*, 8/8/1975, p. 11); Bonaventura Ansón (*Los Sitios de Gerona*, 1/8/1979, p. 3); Josep Sarquella, almenys en dues ocasions (*Punt Diari*, 29/3/1981, p. 9), Busqueta Gruart, Josep Olivé i Poveda (*Los Sitios de Girona*, 28/8/1981, p. 5); Albert Estrada Vilarrasa (*Los Sitios de Girona*, 4/4/1982, p. 21; i 11/4/1982, p. 19); Josep Albertí (*Àncora*, 13/12/2007, p. 7); Josep Cruañas (*Punt Diari*, 27/6/1984, p. 24); Andreu-Frasquet (*Punt Diari*, 16/4/1987, p. 21); Joan Soler Tobella (*Àncora*, 17/3/1988, p. 7, 31/03/1988, p. 6); Pol Vilalta (*El Punt*, 3/7/1990, p. 42)...

L'any 1986, Vilà Clara Ceramistes obre una nova botiga al bell mig del centre comercial ceramista del carrer de l'Aigüeta, concretament en el número 56, complement de la que ja tenien oberta a mitja pujada del carrer Sis d'Octubre (*Punt Diari*, 13/7/1986, p. 22).

Amb la mort del fundador l'any 1989, el taller serà regentat des d'aleshores i fins avui mateix pels seus dos fills, en Josep en la direcció artística de la fàbrica i el seu germà Joan en tasques de caire tècnic, comercial i administratives pròpies de la gestió de l'empresa.

Josep Vilà-Clara Garriga mostrant diferents peces pròpies a la sala d'exposicions Taller-Estudi Vila Clara. Any 1975. Autòr: Joan Vilà-Clara Garriga. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

D'OBRA, DE TALLER I DE TÈCNIQUES

Josep Vilà Clara va ser un artista totalment autodidacte, tant pel que fa al dibuix com a la ceràmica; sempre portava un bloc a la butxaca i feia apunts espontanis que li van marcar un estil propi, no influenciat per cap escola d'art.

Va començar a decorar ceràmica gairebé als 40 anys, però això no li va impedir produir un important llegat artístic. Treballador infatigable, és impossible saber quantes peces va arribar a fer; ell mateix se sorprenia de la magnitud de la seva producció: “Solament he treballat molt i he fet moltes coses amb íntima satisfacció que han complagut els meus clients. M'agradaria poder calcular la quantitat de peces que he realitzat. Hi ha dies que he fet seixanta dibuixos, tots nous i diferents. Les durícies que tinc als dits són dels llapis” (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 7).

Vilà Clara no va caure en la temptació còmoda d'imitar les expressions artístiques de la ceràmica tradicional de la Bisbal; tal com ja s'ha dit, ell tenia un estil propi i al mateix temps clàssic. Un artista, sens dubte, captivat per la seva terra, atès que els seus temes decoratius predilectes seran les composicions figuratives inspirades en el paisatge i en les escenes costumistes de l'Empordà i de Catalunya; una evocació artística d'un món alegre, viscut, estimat i reconegut amb profusió de personatges populars (pagesos, pescadors, pastors, músics) i simbòlics amb la seva revisió de temes mitològics i del folklore (sirenes, animals): “[Nosaltres] hem aconseguit fer molta pàtria amb el tema popular, de manera que molts estrangers s'han endut a fora els nostres pagesos, els nostres caçadors, els nostres boletaires... i s'han emportat les ficcions que es canten del pastor i la sirena i, en fi, tot allò que mescla el nostre folklore. Aquesta ha estat la nostra feina: reflectir els costums catalans defugint dels exotismes, a vegades procurant tan sols que les nostres figures duguin barretina. O sia que s'ha donat aquesta sensació de personalitat del país en el qual es fa la ceràmica” (Soler, 1984, p. 8).

Tot sovint, la demanda el portava a crear sèries específiques, com ara escenes de caràcter religiós (verges, sants crists, sants sopars o el paradís amb Adam i Eva) o, pel contrari, escenes d'un caire més pujat

Josep Vilà Clara i M. Rosa Mas decorant un mural (rellotge) a l'obra del carrer Sis d'Octubre, 27. Any 1956. Autor: desconegut. Procedència: arxiu M. Rosa Mas.

de to (nus femenins) en les quals Vilà realça el perfil de la feminitat, i on podem veure una expertesa en suggeriments i insinuacions subtils: “[...] teníem comandes al començament del boom turístic de clients que demanaven coses un pèl insinuants, diguem, sense arribar a ser X. Eren dibuixos [...] per ficar-hi els detalls de la natxadeta [...] una faceta de les primeres coses per encàrrec que sortiren de casa i que per un general eren plats per penjar a la paret” (Soler, 1984, p. 7).

Els encàrrecs més habituals, però, foren majorment els plafons, els rètols i les plaques a demanda, però tampoc oblidava la botiga, per a la qual no parava de crear altres objectes més senzills per ser venuts com a record, sovint revisions de la terrissa tradicional: “Sempre estem pensant en quina en farem, tenint com a base la ceràmica popular agafem un gerro i el modernitzem. Mirem de millorar fins i tot les formes tradicionals. Però és difícil perquè en saben un munt, abans, eh!; ara es dona més importància a la decoració que a la funcionalitat” (*El Correo Catalán*, 25/5/1973, p. 6).

Era una persona molt perfeccionista i tenia un enorme sentit de la superació; un home preocupat —la seva trajectòria ho demostra— per mantenir l'esperit crític i els ideals de creativitat, sinceritat i independència, que són indispensables per a tot allò que vulgui

Fragment d'una plantilla d'estergit amb el dibuix d'un caçador amb gos i castell al fons.
 Autor: Josep Vilà Clara. Procedència: Vilà Clara Ceramistes.

anomenar-se cultura. Tal com assenyalava J. Ferrerós en el llibret del XXVII Aplec de la Sardana (1989, p. 89): "Ens trobem davant d'un artista coherent, sincer, amb un esperit de recerca constant, infatigable".

Vilà Clara es considerava a si mateix un artesà més que no pas un artista, tot i que afegia com un elogi implícit a l'ofici que: "Tot artesà necessita ser artista, i l'artista, quan no es limita a crear, sinó a plasmar allò creat, precisa també ser artesà. En ambdós casos, s'exigeix [...] treballar més amb el cor que amb el cap" (*Los Sitios de Gerona*, 21/7/1971, p. 3). Una manera de veure l'art que es reflecteix en la seva visió de la creació artística: "L'art és una vocació inquebrantable al marge de tot mercantilisme" (*Usted*, març 1961, p. 4); "Nosaltres [...] no cerquem el major benefici, sinó la satisfacció de poder oferir una obra ben feta" (*Ondas*, 1a quinzena gener 1974, p. 23).

Vilà Clara volia també que es veiés el món amagat que palpita darrere les seves ceràmiques, descobrir-ne l'altra cara per poder-ne contemplar els aspectes més recòndits i desvelar els detalls ocults. L'art com a vehicle per a la comunicació de les emocions, l'art que pretén arribar a l'interior de les persones i despertar emocions autèntiques i duradores: "[...] em sento millor pagat quan sé que una de les meves peces és estimada pel seu comprador que quan

s'adquireix per mer esnobisme. I és que l'art suposa sempre una comunicació" (*Los Sitios de Gerona*, 21/7/1971, p. 3).

Per ell, la decoració era el fet principal i el que donava sentit a l'objecte. A diferència dels terrissers que aplicaven la decoració com un element que sovint complia una funció secundària, Josep Vilà Clara entenia la decoració dels objectes com allò que justament els donava sentit. En aquest aspecte, doncs, era un gran representant de la continuïtat de la sensibilitat i línia estilística del noucentisme estètic, les seves peces de ceràmica decorada recorden l'obra clàssica de la cultura grecollatina, molt imitada en aquest moviment. També s'hi troben influències de l'art romànic de la Catalunya medieval, sobretot quan representa la figura de Crist en Majestat, dibuixat amb poca perspectiva, traç gruixut i colors plans: "Me'ls imagino sempre [els dibuixos]. Potser hi ha la influència latent de la ceràmica del set-cents i de la tradició d'avantguerra" (*Punt Diari*, 27/6/1980, p. 6).

Una de les coses que més caracteritza les seves peces, deixant ja ben entesos el dibuix i la puresa de línies, és l'acabat, les qualitats dels esmalts, la pulcritud de la fabricació, i una modernitat en el concepte que no trenca, però, els vincles amb la ceràmica tradicional de la Bisbal d'Empordà: "He fet tot el que he pogut, i penso seguir en la meua línia, per mantenir el pavelló de la ceràmica bisbalenca, i no sotmetre'm al capritx de l'exterior. En la meua postura he trobat, perquè no dir-ho, moltes satisfaccions" (*Los Sitios de Gerona*, 21/7/1971, p. 3).

Un alt nivell de rigor, i preocupació per la qualitat final que marca diferència, oferint una peça ceràmica personalitzada i molt acurada: "Fem el que sentim, el que ens agrada. Fem allò nostre. No ens deixem influenciar. I tenim la sort que el que fem agrada" (*El Correo Catalán*, 25/5/1973).

L'obrador des de sempre ha treballat la ceràmica de forma artesanal i amb els materials i tècniques tradicionals de la Bisbal d'Empordà. És el veritable segell de la casa: "Em limito —deia el mateix Josep Vilà Clara— a seguir estrictament i sense mistificacions el que per a mi constitueix l'essència de la ceràmica de la Bisbal" (*Usted*, març 1961, p. 4). Una fidelitat als materials de la Bisbal que ha mantingut també el fill al llarg de tota la seva trajectòria.

Rosa Blanc (esquerra imatge) i Juanita Vera (dreta) decorant amb xeringa al taller del carrer Solidaritat, 64. Voltants del 1975. Autor: Joan Vilà-Clara Garriga. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

Carmen Roig (esquerra imatge) i M. Àngels Pareta (dreta) decorant amb xeringa al taller del carrer Solidaritat. Any 1980. Autor: Joan Vilà-Clara Garriga. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

Avui, Vilà Clara Ceramistes ofereix una extensa gamma de productes i peces de diferents utilitats, fent bona la idea que pregonava el fundador que “la ceràmica és un mitjà d'expressió il·limitat” (*Ondas*, 1a quinzena gener 1974, p. 23). Així, hi podem trobar des d'una peça única i exclusiva d'autor fins a una peça de decoració per a la llar d'un estil més clàssic o més modern, passant per una gran varietat de serveis de taula, tant pel que fa a les peces com a la combinació de colors i estils o revestiments de qualitat elaborats de manera artesana per a banys o cuines.

La matèria primera que s'usa és l'argila vermella, originària de la zona i de bona qualitat. Tot el procés de producció es fa de forma artesanal, des de la creació de la peça en si, fins a la decoració, que sempre es fa de forma manual i peça per peça.

El tractament del color i el meticulós procés de producció són molt importants per a l'acabat final del producte. La tècnica que utilitza Vilà Clara Ceramistes per colorar les seves peces ha estat, ara i sempre, l'emprada tradicionalment a la Bisbal, el bany d'engalba. L'engalba fa servir dues argiles de colors diferents. La primera capa està feta d'una primera argila que serveix de fons i de suport, la segona capa (l'engalba) és molt més fina i permet de realitzar un dibuix. Aquesta segona capa pot ser mesclada amb 1% a 10% de pigments colorats (òxids). La superposició dels colors es fa abans de coure la peça final.

Mitjançant la investigació i la tècnica, el taller ha creat al llarg del temps tota una gamma de colors i esmalts propis, així com tota una sèrie de dissenys originals. Els colors naturals de les terres bisbalenques, vermell i palla, seran en origen els més utilitzats en la majoria de peces i plafons; més endavant innovarà el repertori de colors afegint minerals a l'engalba per tal d'aconseguir tonalitats diferents, com ara manganès per als marrons o cobalt per als blaus.

Una vegada acabades i en cru, totes les peces es firmen individualment. L'últim pas, abans de portar-les a coure, i per tal d'higienitzar i impermeabilitzar la peça, és afegir-hi una capa de vernís. Aquí ja se'ls fa una primera cocció a 990°C. Seguidament s'esmalta la peça i es torna a coure a 1.030 °C amb una corba de cocció molt llarga, que és el que li dona el característic acabat final de la ceràmica Vilà Clara.

Rafel Delgado, Anna Pons i Encarni Caparrós envernissant al taller del carrer Solidaritat. Any 2000. Autor: Ferran Vilà-Clara Grasiot. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

Enric Grasiot llimant i polint un cendrer amb ferrussa al taller del carrer Tramuntana, 22. Any 2010. Autor: Ferran Vilà-Clara Grasiot. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

Joan Vilà-Clara Garriga desenfornant peces de
vaixel·la al taller del carrer Tramuntana. Any 2011.
Autor: Anna Vilà-Clara Aguilar. Procedència: arxiu
família Vilà-Clara.

M. José Caparrós dibuixant un plafó de la Rosa dels vents al taller del carrer Sis d'Octubre. Any 2018. Autor: Terracotta Museu.

Leo Aguilar decorant amb xeringa un centre de taula al taller del carrer Sis d'Octubre. Any 2011. Autor: Anna Vilà-Clara Aguilar. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

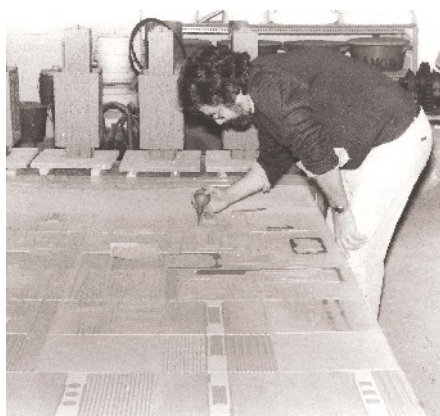
JOSEP VILÀ-CLARA GARRIGA I L'EXIGÈNCIA CONSTANT

En Josep Vilà-Clara Garriga porta actualment la direcció artística del taller, tot realitzant peces d'autor que li permeteren una gran llibertat creativa i plàstica.

A diferència del pare, la seva obra i les seves recerques l'han portat a valer-se menys dels recursos estrictament decoratius i recolzar-se més en la qualitat dels materials. Artista sobri i detallista, pacient, allunyat inicialment de la disciplina de les belles arts i de qualsevol tradició artística, la seva obra sorgeix de la investigació constant i d'un coneixement profund del procés tècnic: "Vaig començar a treballar amb noves tècniques que aleshores no existien aquí, a la Bisbal, com és per exemple el fet que una peça la compensi de color amb vàries fornades, [...] assolint així una harmonia de color i riquesa d'acabat" (Amir, 1978, s.p.).

En aquest sentit, Vilà-Clara Garriga tindrà una evolució que el portarà de manera gradual a abandonar el repertori de temes figuratius, esquemàticament realistes (on predominen imatges femenines: caps, cara, tors nus, fets en relleu ocupant tot l'espai, o en plaques en què apareixen combinats amb temes vegetals o amb exercicis purament geomètrics d'una gran perfecció formal i estètica), per a dissenys molt més propers a l'abstracció. Un procés que s'inicia en l'exposició *Ceràmica Moderna*, realitzada l'any 1975 al mateix Taller-Estudi Vilà Clara, i que ja trobem consolidat l'any 1977 quan exposa novament la seva obra a la Galeria Matisse de Barcelona, on les peces (plaques, plafons, relleus, escultures...) mostren ja la plasticitat que caracteritza la seva ceràmica.

Una plasticitat que Vilà-Clara aconsegueix innovant textures, estilitzant figures dins d'una fantasia geometritzant i que troba una particular expressió en els relleus i plaques murals els quals, conceptualment, s'apropen molt a altres disciplines artístiques, com ara la pintura o l'escultura (com si l'espectador, acostumat als tradicionals camps de la pintura i l'escultura, veiés pintura en els plafons i escultura en els relleus i objectes en tercera dimensió).

Josep Vilà-Clara Garriga treballant en un mural de grans dimensions al taller del carrer Solidaritat. Any 1982. Autor: Joan Iriarte. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

En Josep treballa amb el seu cos, que és molt més que la seva mà. No té cap cort d'ajudants, ni ningú a qui lliurar el manual d'instruccions de les seves obres. Ell és el constructor, ell hi posa la força, i l'ordre el dictamina la mateixa peça. Cada objecte és únic i irrepetible. És perfeccionista de mena, només cal veure l'acabat net i curós de les seves obres; un gran detallista, i les seves obres ho mostren amb escreix: "La meva mania és ser molt polit. Exageradament polit en el taller i intento encomanar-ho als que treballen amb mi. La ceràmica, quan estàs treballant [...] has d'estar molt ben organitzat, amb fórmules perfectament ordenades i amb les taules de color a punt" (*El Punt*, 12/8/1984, p. 20).

Un artista (tot i que ell sovint prefereix reivindicar-se com a artesà) que destaca per la seva perfecció tècnica (com no). Un artista artesà, o artesà artista (tant se val), que ha convertit el cara a cara amb l'objecte en una recerca per donar sentit d'equilibri entre els diferents elements que el formen: "El color em preocupa per igual que la forma i la matèria, ja que si les tres no van lligades es perd l'ambivalència. És una lluita interior per no donar preferència a cap d'elles. L'equilibri és aquest" (Amir, 1978, s.p.).

Amb el temps, la seva ceràmica s'ha anat alliberant de l'objecte representat per esdevenir una eina de creació pura. Així, partint d'un figuratiu abstracte en les seves primeres creacions, Vilà-Clara Garriga evoluciona irremeiablement cap a un surrealisme abstractat; la idea i el concepte, el diàleg entre volums positius i negatius (entre ple i buit), els ritmes, la línia, els plans, l'abstracció com a exaltació de la pura plasticitat, sempre amb un rerefons antropomòrfic, formen l'expressió d'un nou llenguatge.

Veure les darreres obres d'en Vilà-Clara Garriga és, doncs, copsar la presència de l'atzar, de l'inconscient, de l'espontani, de la improvisació, del desig de jugar amb les formes (ajustar, retallar, invertir...) cercant la màxima impressió possible d'una troballa fortuïta: "[la peça] no la faig condicionat per cap mena de prejudici; la faig sentida" (Amir, 1978, s.p.). La seva idea de l'art ha desplaçat la ceràmica al seu aspecte més expressiu, constructiu, inventiu; un art que és expressió de l'espontaneïtat i de la llibertat més absoluta, d'aquí la importància que hi tenen la taca, el traç, la gota, la textura.

Observar les obres de Josep Vilà-Clara és endinsar-nos en un món viscut, estimat i reconegut. Amb cada obra, proclama el seu amor per a la ceràmica, que al cap i a la fi és el mitjà que li ha donat la dimensió simbòlica i d'experimentació que necessitava per trobar un codi artístic personal: "Tinc una obsessió per la ceràmica, tant la d'avantguarda com la de tradició, des de la més humil a la que pot tenir un nivell artístic important" (*El Punt*, 12/8/1984, p. 20).

El domini total dels colors, amb els quals aconsegueix un resultat sorprenent, la interpretació perfectament estudiada entre el dibuix o el tema, un plantejament que cerca una exploració esteticista de la pròpia matèria, la tècnica emprada i, finalment, un acabat del tot impecable (el qual només es pot assolir amb un domini absolut de la cocció), són les seves principals senyes d'identitat, ara i sempre: "La ceràmica és un estudi constant, un univers d'investigació continuada" (Amir, 1978, s.p.).

Un treballador de la ceràmica que, mogut per una extraordinària vocació, incansable al llarg de més de seixanta anys d'ofici, ha mostrat sempre un elevat sentit d'exigència i de reivindicació per la professió que ha ajudat a fer créixer i dignificar l'actual ceràmica de la Bisbal.

En reconeixement a aquests mèrits, l'any 2007 l'Associació de Ceramistes de la Bisbal i Comarca va distingir públicament la seva trajectòria laboral i personal. L'homenatge que se li feu va respondre, des d'un punt de vista formal, a la voluntat del col·lectiu de ceramistes de la ciutat d'homenatjar la tasca d'un col·lega que ha donat molt de la seva vida per mantenir l'alt nivell de qualitat que sempre ha procurat tenir la ceràmica feta a casa nostra; des d'un punt de vista simbòlic, el guardó també volia testimoniar el reconeixement al capital més valuós que té una població: les persones amb empena, esperit de servei i voluntat de dedicació per la feina ben feta.

Josep Vilà-Clara Garriga decorant una escultura. Any 2012. Autor: Anna Vilà-Clara Aguilar. Procedència: arxiu família Vilà-Clara.

BIBLIOGRAFIA

- AMIR, X. (1978). *Vint-i-cinc artistes empordanesos*. Palamós: Gráficas Palamós.
- ANÒNIM (1976). *Expobisbal. La Bisbal centre ceràmic*. Barcelona: Filograf.
- BOVER, A. (1993). *La Ceràmica*. Girona: Diputació de Girona; Caixa de Girona. (Quaderns de la Revista de Girona; 42).
- CIRICI, A.; MANENT, R. (1977). *Ceràmica Catalana*. Barcelona: Destino.
- CLARES, J. (1989). "Adéu, amic". *Llibre de l'Aplec de la Sardana*, XXVII (1989), p. 85-86.
- COMISSIÓ DE L'APLEC DE LA SARDANA DE LA BISBAL (1989). "Record de l'amic Josep Vilà Clara". *Llibre de l'Aplec de la Sardana*, XXVII (1989), p. 84.
- CORREDOR-MATHEOS, J. (1977). *Vilà-Clara. Cerámicas*. Barcelona: Galería Matisse.
- FERRERÓS, J. (1989). "L'obra artística de Josep Vilà Clara". *Llibre de l'Aplec de la Sardana*, XXVII (1989), p. 87-89.
- LLOBERAS, P. (1959). *La Bisbal en la història i el record*. Barcelona: Tipografia Emporium. (2a ed. facsímil: Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, 1993).
- MATAS, J.; POUPLANA, T.; FRIGOLA, J.; PUJOL, D.; CORTADELLAS, X. (1990). *La Revolució i la Guerra Civil a la Bisbal*. La Bisbal d'Empordà: Ajuntament de la Bisbal d'Empordà; Arxiu Històric Comarcal.
- PARALS, S.; FIGUERAS, M.D. (1997). *El teatre d'aficionats a la Bisbal: un segle de vida*. La Bisbal d'Empordà: Ajuntament de la Bisbal d'Empordà. (Col·lecció Fontanetum; 3).
- SOLER, G. (2015). "Estudi tipogràfic de les plaques ceràmiques de Josep Vilà Clara als carrers de Llafranc". *Estudis del Baix Empordà*, 34, p. 475 - 485.
- SOLER, J. (1984). "Josep Vilà i Clara, ceramista. La recuperació històrica d'una constant ancestral". *Presència*, 624, p. 5-9.
- "TERRACOTA" MUSEU DE TERRISSA I DE CERÀMICA (1991). "Josep Vilà-Clara". *Tremp*, 4 (gener 1991), [12] p.
- TERRADELLAS, J. (2005). *L'Abans. Recull Gràfic de la Bisbal d'Empordà (1867-1965)*. El Papiol: Efadós.
- VILAR, A. (1989). "Josep Vilà Clara, del pastís a la peça de ceràmica". *Presència*, 886, p. 38-41.

FONTS DOCUMENTALS

ACBE: Arxiu Comarcal del Baix Empordà. Hemeroteca. *Ciutadania*.

AFVC: Arxiu família Vilà-Clara. *Ondas* (1a quinzena gener 1974, p. 23).

AFVC: Arxiu família Vilà-Clara. *Usted* (març de 1961, p. 4-5).

AFVC: Arxiu família Vilà-Clara. *El Correo Catalán* (25/5/1973, p. 6).

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *L'Autonomista* [en línia].

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *Los Sitios de Gerona* [en línia].

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *Diari de Girona* [en línia].

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *Punt Diari* [en línia].

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *El Punt* [en línia].

AMGi: Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *Presència* [en línia].

AMP: Arxiu Municipal de Palafrugell. Hemeroteca. *El Distrito* [en línia].

AMP: Arxiu Municipal de Palafrugell. Hemeroteca. *La Crónica* [en línia].

AMP: Arxiu Municipal de Palafrugell. Hemeroteca. *Baix Empordà* [en línia].

AMSFG: Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols. *El Programa* [en línia].

AMSFG: Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols. *Àncora* [en línia].

ANNEXOS

JOSEP VILÀ CLARA I 'CIUTADANIA'

La seva col·laboració amb el setmanari *Ciutadania* es pot agrupar en dos grans blocs: articles d'opinió i entrevistes, i caricatures.

Articles d'opinió i entrevistes

Vilà Clara, J. (1932, abril 21). Actualitat. *Ciutadania*, 2, p. 3.

Sobre una exposició d'Adolf Fargnoli en el Círculo Equestre de Barcelona.

Vilà Clara, J. (1932, abril 28). En la diada del llibre els nostres llibreters ens diuen... *Ciutadania*, 3, p. 3.

Entrevista a dos llibreters bisbalencs, el Sr. Benjamí Simón i el Sr. Hugas, amb motiu de la diada de Sant Jordi.

Vilà Clara, J. (1932, maig 12). Cinema burgès i cinema soviètic. *Ciutadania*, 5, p. 3.

Article crític on contrasta el cinema del món capitalista, artificial i aburgosat, amb el cinema rus, el qual considera exemple de realisme.

Vilà Clara, J. (1932, juny 2). La intangibilitat de l'Art. *Ciutadania*, 8, p. 3.

Sobre el retrocés de l'art català durant els anys de la dictadura i les oportunitats que s'albiren amb la nova situació política. Destaca, com a gran aparador d'aquest recuperació, l'Exposició de Primavera.

Vilà Clara, J. (1932, juny 16). Per una exposició. *Ciutadania*, 10, p. 3.

Sobre l'Escola d'Arts i Oficis de la Bisbal i la necessitat que ressorgeixi després d'uns anys d'ensopiment. En aquest sentit, proposa la realització d'una exposició de treballs de l'escola per a la propera Festa Major.

Vilà Clara, J. (1932, juny 23). Santiago Rusiñol. *Ciutadania*, 11, p. 3.

Article sobre l'insigne artista Santiago Rusiñol i els homenatges fets en honor seu a Sitges i Barcelona.

Vilà Clara, J. (1932, juny 30). Conversa amb el nostre prestigiós mestre compositor Sr. Josep M. Soler. *Ciutadania*, 12, p. 3.

Entrevista al músic i compositor de sardanes Josep M. Soler Montaner.

Vilà Clara, J. (1932, juliol 14). Excursió Cultural i Artística, efectuada per l'Escola d'Arts i Oficis d'aquesta ciutat. *Ciutadania*, 14, p. 2-3.

Es dona compte de l'excursió dels alumnes de l'Escola d'Arts i Oficis i alguns exalumnes al Pasteral, Olot, Sant Joan de les Abadesses, Ripoll i Banyoles.

Vilà Clara, J. (1932, juliol 21). Una qüestió d'art convertit en plataforma política. *Ciudadania*, 15, p. 2.

Article d'opinió amb relació a la compra de la Col·lecció Plandiura a càrrec de la Generalitat i l'obstrucció que alguns sectors posen a aquesta adquisició.

Vilà Clara, J. (1932, juliol 28). Acusem... *Ciudadania*, 16, p. 2.

Sobre la greu crisi del teatre català. Crítica especialment el mal encert d'algunes companyies a l'hora d'escollir les obres que representen.

Vilà Clara, J. (1932, agost 11 - Especial Festa Major). La futura Escola d'Arts i Oficis, d'Idiomes i Biblioteca Popular. *Ciudadania*, 18, p. 12 i 13.

Presentació del projecte de la futura Escola d'Arts i Oficis, d'Idiomes i Biblioteca popular (realitzat per l'arquitecte Pelai Martínez Paricio), amb una introducció on es defensa l'educació i es reclama l'enlairament cultural dels pobles.

Vilà Clara, J. (1932, setembre 1). Comentaris sobre cinema. *Ciudadania*, 20, p. 3.

Crítica cinematogràfica a la pel·lícula: "El jorobado de Ntra. Sra. de París", projectada el diumenge passat a l'Olympia i on destaca el treball de l'actor protagonista Lon Chaney.

Vilà Clara, J. (1932, setembre 22). La CNT i el moment polític. *Ciudadania*, 23, p. 2.

Article crític envers la CNT i el seu paper d'agitador continu dins els moviments socials del moment.

Vilà Clara, J. (1932, octubre 20). Aigua Freda. *Ciudadania*, 27, p. 2.

Descripció de la visita feta a la finca del senyor Pella i Tort a Aigua Freda i on s'evoca el mar Mediterrani i la cultura clàssica.

Vilà Clara, J. (1932, octubre 27). Secció dramàtica de l'Ateneu Pi i Margall. *Ciudadania*, 28, p. 4.

Sobre l'ingrés de la secció dramàtica de l'Ateneu a l'Associació Catalana de Teatre Amateur. Aprofita per felicitar la secció i demanar que la seva actuació vagi acompanyada sempre d'esperit patriòtic.

Vilà Clara, J. (1932, novembre 17). La mida de les seves orelles. *Ciudadania*, 31, p. 4

Escrit on es denuncia la destrucció d'un cartell (dibuixat pel mateix Vilà Clara) al·legòric de les eleccions al Parlament de Catalunya que hi havia fixat a la façana de l'Ateneu Pi i Margall, seu aleshores de l'oficina electoral d'ERC.

Vilà Clara, J. (1932, desembre 8). Company Obrer...! *Ciutadania*, 34, p. 2.

Escrit dirigit al "company obrer" on s'avisava del perill d'agitació que, al seu parer, podien suposar les informacions tendencioses i calumnioses que sorgiran tant de les forces reaccionàries com de les anarcosindicalistes dolgudes pel seu fracàs en les darreres eleccions.

Vilà Clara, J. (1932, desembre 22). Festes... *Ciutadania*, 36, p. 3.

Crida a les entitats del poble i a particulars a organitzar actes solidaris durant les festes de Nadal dirigits a recollir diners per tal d'obsequiar amb regals als nens de famílies necessitades.

Vilà Clara, J. (1933, gener 5). Aquets vuit dies... *Ciutadania*, 38, p. 3.

Contra les joguines bèl·liques.

Vilà Clara, J. (1933, gener 5). L'almanac d'En Patufet. *Ciutadania*, 38, p. 3.

Comentari crític a aquest almanac pel seu excessiu contingut religiós que l'allunya de la realitat.

Vilà Clara, J. (1933, gener 26). Cal rehabilitar el Sindicat Obrer. *Ciutadania*, 41, p. 3.

Article d'opinió on es critica el moviment sindical de la CNT i es reclama la renovació d'aquest sindicat. Recuperar la seva solvència passa perquè retorni al proletariat i atengui i vetlli veritablement per l'emancipació moral i econòmica dels seus associats.

Vilà Clara, J. (1933, març 16). Adecentament de les façanes. *Ciutadania*, 48, p. 2.

Article amb relació a una disposició de l'ajuntament per a incentivar i facilitar la millora de les façanes. Considera un encert aquesta disposició i critica irònicament que l'edifici dels Arcs (les Voltes) no es trobi inclòs dins el seu àmbit d'actuació.

Vilà Clara, J. (1933, març 23). Adecentament de les façanes. *Ciutadania*, 49, p. 1.

En relació amb l'article publicat una setmana abans, aclareix que l'Ajuntament dintre de les Voltes no té cap jurisdicció i, en conseqüència, anima els propietaris que prenguin la iniciativa de restaurar les seves façanes.

Vilà Clara, J. (1933, abril 27). Primer de Maig. *Ciutadania*, 54, p. 1 i 3.

Article sobre el Primer de Maig, el seu significat revolucionari i la diada que es presenta a Catalunya. Es mostra preocupat per la possibilitat que el proletariat català (al seu parer desorientat) adopti una actitud de pertorbació pública i que això sigui aprofitat pels elements de la reacció i el feixisme.

Vilà Clara, J. (1933, maig 4). Opinions sobre "Teatre Amateur". *Ciudadania*, 55, p. 4.

Amb motiu d'una actuació del grup de teatre de l'Ateneu a Sant Feliu de Guíxols, Vilà Clara aprofita l'avinentsa per mantenir una extensa conversa amb el director de l'Agrupació Romea d'aquella ciutat, Sr. Benet Escribà.

Vilà Clara, J. (1933, agost 12 - Especial Festa Major). La tasca d'embelliment. *Ciudadania*, 69, p. 23.

Elogi de les obres de millora de diferents espais de la ciutat dutes a terme els darrers anys per l'Ajuntament republicà. L'article s'acompanya d'un dibuix a ploma de la plaça del castell amb el fanal commemoratiu de la restauració de les Corts Catalanes.

Vilà Clara, J. (1933, setembre 7). Caciquismes. *Ciudadania*, 72, p. 2.

Critica la preeminència que encara tenen les persones que posseeixen una major influència econòmica i social, així com la pervivència d'una societat de clienteles (especialment evident en el món rural) i les múltiples formes que té de manifestar-se.

Vilà Clara, J. (1933, setembre 14). Alerta! *Ciudadania*, 73, p. 1.

Article d'opinió on aprofita la repressió que viu el físic alemany Albert Einstein a Alemanya per criticar el nazisme i Hitler en particular.

Vilà Clara, J. (1933, setembre 21). Massa bell... *Ciudadania*, 74, p. 2.

Arran d'una visita del primer ministre francès Herriot a Rússia, expressa els neguits que li genera l'actual situació internacional i els perills d'una possible confrontació bèl·lica. Creu que el veritable culpable de la situació és "l'egoisme sens fre dels grans capitalistes".

Vilà Clara, J. (1933, novembre 2). Un atemptat social... *Ciudadania*, 80, p. 1.

L'assassinat d'un obrer a mans dels anarquistes (en ser acusat d'esquirol pel sindicat), li serveix per criticar aquesta teoria política i moviment social que no volent l'autoritat d'una elit sobre les persones acaba fent el mateix.

Vilà Clara, J. (1933, desembre 28). Per què? *Ciudadania*, 88, p. 2.

Article on lamenta la mort del President Francesc Macià.

Vilà Clara, J. (1934, gener 4). Cinc minuts de conversa amb Adolf Fargnoli. *Ciudadania*, 89, p. 2-3.

Entrevista a l'ebenista i orfebre Adolf Fargnoli, el qual es trobava a la Bisbal convalescent d'una malaltia. Es parla bàsicament de temes culturals (d'un possible Museu al Castell, de la situació de l'Escola d'Arts i Oficis, de la tasca cultural de la Joventut de l'Ateneu Pi i Margall...).

Vilà Clara, J. (1934, gener 11). Cinc minuts de conversa amb Adolf Fargnoli (i 2). *Ciutadania*, 90, p. 3.

Continuació de l'entrevista a Adolf Fargnoli iniciada en el número anterior i que, per manca d'espai, no es va publicar en la seva totalitat.

Vilà Clara, J. (1934, abril 14). El Sr. Bonaventura Casadevall, diu... *Ciutadania*, 103, p. 4.

Entrevista feta a Bonaventura Casadevall amb motiu de la conferència política Grandesa i misèries de la República Espanyola que pronunciarà aquest matí [14/04/1934] en el saló d'actes de l'Ateneu Pi i Margall. L'acompanya una caricatura del personatge.

Vilà Clara, J. (1934, maig 10). Teatre 'amateur'. *Ciutadania*, 107, p. 1.

Entrevista a Antoni Crumols, director i primer actor de la secció dramàtica de l'Ateneu Pi i Margall, amb relació al III concurs de Teatre Català amateur que se celebrarà diumenge vinent [13/5/1934] a Barcelona i al qual participen com a membres de la Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur.

Vilà Clara, J. (1934, juliol 19). Àngel Guimerà. *Ciutadania*, 117, p. 1.

En record del primer aniversari de la mort d'Àngel Guimerà. L'efemèride li serveix per expressar tot un seguit de pensaments de profund sentit patriòtic i de compromís amb Catalunya.

Vilà Clara, J. (1934, juliol 26). Política i cultura. *Ciutadania*, 118, p. 4.

Lloa la decisió de l'Ajuntament de traslladar l'Escola d'Arts i Oficis a un altre local, ateses les deficiències de l'actual. Aprofita per reclamar la construcció d'un edifici propi.

Vilà Clara, J. (1934, setembre 6). Pamfletí local. *Ciutadania*, 123, p. 2.

Conjunt de reflexions breus de caràcter clarament ideològic i social, carregades d'una fina ironia, on expressa la seva visió més crítica envers certs aspectes de la ciutat i del país.

Vilà Clara, J. (1934, octubre 4). Pamfletí local. *Ciutadania*, 127, p. 3.

Conjunt de reflexions breus de caràcter clarament ideològic i social, carregades d'una fina ironia, on expressa la seva visió més crítica envers certs aspectes de la ciutat i del país.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

La Bialba trimestre . 2'90 pms.
Pora, trimestre . 3'50 »
Estarguer, trimestre . 4'00 »

PER ANUNCIS
DEMANI LA TARIFA

CIVTADANIA

Redacció i Administració

Avinguda de la República 17
enlrosol

IMPRENTA
Carrer de Pi i Margall núm. 20

Els nostres reportatges

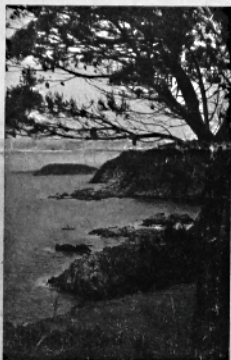
La Costa Brava al Baix Empordà

pressió sempre
diferent. Cada
nació, cada po-
ble té el seu co-
i la seva ànima.
La Costa Brava
no pot ésser
compresa, sense
saber beure amb
porró, sense vi-
brar amb la
dansa nacional,
—l'Empordà fet
música—o sen-

Existeixen al món llocs i parages
els quals projecten al lluny la magia
de llur glòria; irradien com focus i
la seva claror crida la massa com-
pacta del turisme internacional. Els
pobles s'aboequen en aquests recin-
tes sagrats, temple de la Història
on es ret culte al Passat en els mo-
numents que legaren les generacions
pretèrites. Catalunya, en aquest
sentit també té un valor indiscutible
i l'empremta que s'erva del pas dels
segles és la seva consagració. El
turista ve en legions, inquiet, a la
recerca d'una pedra, d'un detall,
d'un record i deseguida fuig, incan-
sable, vers l'encantament dels bells
paisatges. Ell ignora del tot, que la

se haver sentit a flor de pell el
bes enervant de la tramuntana.
Hom, així, s'incorpora al paisatge,
pren la seva expressió, la seva raó

d'ésser, el paisatge és viu i es remou
inquiet en ànsies inasequibles; l'a-
tracció, amb el contacte, és un fet
indiscutible. L'Empordà ens absor-
beix ens té seus completament.

En l'«aperitiu» de Mirador, dijous
passat Josep M.ª de Segarra, amb
l'afany de fer una frase, va petar
d'injust. L'il·lustre poeta demostra
que desconexa la Costa Brava, i la
seva afirmació és tant gratuïta com
absurd el seu plany.

Fins ací no ha arribat, encara, la
«civilització» sof dissant barcelo-
nina, i les platges són relativament
tranquilles, i una promesa de repòs

Costa Brava ofereix la serena
majestat de les seves cales froquis-
sars i l'espectacle inenarrable del
maridatge de mar i muntanya... Ell
ignora que al
flanc de l'Em-
pordà, la Costa
Brava amb el
seu històric de
llum i de color,
és, posar, el
jotell més inter-
essant de Cata-
lunya.

El seu camí
és obert al món
i hom pot tro-
bar-hi una im-

I de sorpreses per l'artista i pel que,
sense ésser artista, estima la Bellesa.
Platges fora de la tutela d'empreses
comercials i que se succeïxen les
unes a les altres en inecabable gar-
landa.

Tamarit, Aigua Blava, Aigua
Freda, Calella, S'Alguer, La Fosca,
i tantes d'altres que no hem d'ano-
menar per no permetrems-ho l'espai
de què disposem, són admirades per
la nostra gent, com ho demostra
cada final de setmana, l'exòde de
la Ciutat, de cara al mar...

Política i cultura

En la sessió de dimarts passat,
l'Ajuntament acordava donar co-
munitat al local on es troba instal·lada
encara, l'Escola d'Arts i Oficis.

No cal dir, que ens ha complagut
molt aquesta decisió. Era d'absolu-
ta necessitat que a aquesta escola
se la dotés, encara que no per es-
tats de l'interior, que reclama la cons-
truïció d'un edifici propi i, d'aquest
cas, tornarem a parlar en un altre
dia, d'un local que respongués si-
res més no, a les normes elemen-
tals que són Plangiere, l'accés, la
llum i la bona situació.

Sembla que és té la intenció d'abi-
litar per fer suplir l'antic local de
l'escola, l'antic Teatre Bisbalenc,
situat al carrer de Comes del Bru-
gar.

Aquest local, encara que no és
pas l'ideal, cal reconèixer les infini-
tes avantatges que té damunt el que
serveix avui. La seva situació pre-
vilegiada l'afavoreix notablement i
en quant a llum n'hi ha a dojo. For-
ça espais, en fi, creiem que és el
local més acertat per esperar «l'edi-
fici propi» i això ho diem seriosamen-
te.

La decisió del nostre Ajuntament,
reabilitarà l'Escola del vergonyant
abandó en què se l'havia posat i
per fi el seu incansable i intel·ligent
professor com els seus deixebles,
no es veuran precisats a fer d'equi-
libristes els dies de pluja al tras-
passar el tan justament anomenat
carrer del Fang.

I al pla audir al consistori la seva
decisió remarcarem la bona tasca
que en pro de la cultura bisbalenca
porta a cap tan airoosament més
encara quan tot hom sap l'escassetat
que impera a la caixa municipal.

Els infants escolars aquest estiu
i gràcies a l'Ajuntament cursen lli-
çons extraordinàries a l'aire lliure
que són una continuïtat d'escola
dintre les aules amb l'avantatge que
l'escolar gaudeix dirigit per intel·
ligents professors del repòs d'unes
vacances, l'instrucció d'una escola i
el goig de veure amanyagat el seu
tendre cos per els vents reconfor-
tants de les pinedes mentre puleix
el seu esperit sadollat per l'expon-
tanetall d'una lliçó suggerida amb el

més gros o mínim detall surt en
les incidències d'una excursió.

La millor tasca d'un Ajuntament
és sens dubte el bon zel per tot el
que a la cultura és referenci- Vet-
llant per ella es vetlla per el màxim
interès de la població poix que són
els homes cultes els que fan els po-
bles grans respectuosos i respectats.

VILÀ I CLARA

AJUNTAMENT

Sessió de primera convocatòria
corresponent al 24 de Juliol

La presideix el batlle senyor Fran-
cisc Roura i Guzmà, amb assistència
dels senyors Josep Figueres, Joan
Figueres, Cebria, Mulla, Albareda,
Solano, Pruneda, Avellí i Pasqual.

S'aprova l'acta de l'anterior i se-
guiment es dona compte de la Di-
recció General d'Administració lo-
cal en el qual dona les normes sobre
arranjament de camins rurals. Des-
prés de la intervenció del senyor
Cebria i Joan Figueres, passa a la
Comissió de Foment.

El Consistori es dona per enterat
de l'escrit presentat per la Societat
d'Obres i Construccions i queda so-
lucionalment incident relacionat amb
les obres d'emplaçament de la col-
lecció general de clavegueres en el
Daró.

Es nomena a l'oficial de Secreta-
ria senyor Lluís Plaia i Busquets,
per a que concorri, comissionat, per
a l'ingrés en caixa dels minyons de
la lliura d'engany.

S'acorda donar comiat al propie-
tari de l'edifici on hi ha instal·lada
l'Escola d'Arts i Oficis.

S'avinenta al Consistori que el
senyor Antoni Plaia ha presentat
una reclamació respecte la rasent
del carrer d'Ignasi Iglesias, que crea
li perjudici un immoble que diu se-
nyor posseïx en l'esmentat carrer.
Intervenen els senyors Pasqual i
Albareda, acordant-se que la Co-
missió de Foment intervingui en
l'assumpte.

PRECS I PREGUNTES

El senyor Albareda interessa de
la Presidència es requereixi al De-
legat del Foment de la Sardana per
a que intervingui en el festival benè-
fic que se celebrará el quart dia de
la Festa Major en el camp d'esports
municipal, i la Presidència li con-
testa que aquest tràmit ha estat
evagat, demostrant que ja havia
fet quelcom respecte el particular.

No havent-hi cap més senyor con-
seller que hagués demanat per par-
lar, la Presidència dona per acaba-
da la sessió.

Pampallugues

Els clandestins

Quan ja creia descobrir un com-
plot contra l'Ajuntament, hom topà
amb un popular sastre, el qual, em-
parat per la fosca, llegia una CIVTA-
DANIA «penjada a la parada dels
diaris». Home, només val un ralet!
O potser és pecat mortal llegir-la?

Exemplar del setmanari Ciutadania amb l'article de Josep Vilà Clara: "Política i cultura".
Ciutadania, 118 (26/7/1934). Procedència: col·lecció particular.

Caricatures

Diferents caricatures de Josep Vilà Clara publicades al setmanari *Ciudadania* entre agost de 1932 i gener del 1936. D'esquerra a dreta: Josep Molla Aliu, Joan Carré Ministral, F. Sala Deulofeu i Josep Llenas.

Vilà Clara, J. (1932, agost 11 - Especial Festa Major). *Ciudadania*, 18, p. 7.

Caricatures de Pere Lloberas Vidal i Joan Carré Ministral, alcalde i primer tinent alcalde respectivament de l'Ajuntament republicà.

Vilà Clara, J. (1933, abril 13). *Ciudadania*, 52, p. 6 i 7.

Caricatures de l'equip de *Ciudadania* fetes per tal de commemorar el primer aniversari de la publicació (i el segon aniversari de la República): Josep Molla (director del setmanari); Joan Ginesta (redactor en cap); Josep Roura, Joan Arqueros, Emili Vigo i Josep Vilà Clara (redactors); Enric Esteva (administrador).

Vilà Clara, J. (1933, maig 18). *Ciudadania*, 57, p. 3.

Caricatura del director de ciutadania, Josep Molla, amb motiu del seu casament. És la mateixa caricatura que aparegué en el *Ciudadania* de 13 d'abril.

Vilà Clara, J. (1933, juliol 20). *Ciudadania*, 66, p. 4.

Caricatura autoretrat de Josep Vilà Clara (la mateixa publicada en el *Ciudadania* de 13 d'abril) acompanyada d'una nota de felicitació per les caricatures publicades a *Ciudadania* i pel decorat realitzat pel ball organitzat per la Joventut de l'Ateneu Pi Margall.

Vilà Clara, J. (1933, agost 3). *Ciudadania*, 68, p. 3.

Caricatura de l'administrador de *Ciudadania*, Sr. Enric Esteva, amb motiu del seu casament. És la mateixa caricatura que aparegué el 13 d'abril.

Vilà Clara, J. (1933, agost 12 - Especial Festa Major). *Ciudadania*, 69, p. 12.

Caricatures de diverses dones bisbalenques acompanyant l'anunci de "Perruqueria per a senyores Maria Pinsach".

Vilà Clara, J. (1934, gener 25). *Ciudadania*, 92, p. 1.

Amb motiu d'una reorganització interna en el setmanari *Ciudadania*, apareixen les caricatures del director sortint (Josep Molla) i del nou director (Joan Ginesta). Són les mateixes caricatures que aparegueren en el *Ciudadania* de 13 d'abril de 1933.

Vilà Clara, J. (1934, febrer 8). *Ciudadania*, 94, p. 1.

Acompanyant un article sobre la constitució del nou Ajuntament republicà, es publiquen les caricatures del nou alcalde de la ciutat (Francesc Roura), de l'alcalde sortint (Pere Lloberas), i del primer alcalde de la Segona República de la Bisbal (Eusebi Tarrés).

Vilà Clara, J. (1934, abril 14). *Ciudadania*, 103, p. 4.

Caricatura de Bonaventura Casadevall que acompanya l'entrevista amb motiu de la conferència política titulada "Grandesa i misèries de la República Espanyola" que pronunciarà aquest mateix matí (14/4/1934) en el saló d'actes de l'Ateneu Pi i Margall.

Vilà Clara, J. (1934, agost 12 – Especial Festa Major). *Ciudadania*, 120, p. 6.

Caricatura de la perruquera Maria Pinsach (publicada anteriorment en el *Ciudadania* 69, de 12 d'agost de 1933) que acompanya una entrevista i reportatge publicitari sobre el seu saló de perruqueria i les darreres novetats en moda, bellesa i elegància.

Vilà Clara, J. (1934, agost 12 – Especial Festa Major). *Ciudadania*, 120, p. 43.

Sota el títol genèric "Figures Bisbalenques (segons el llapis de Josep Vilà i Clara)" es publiquen les caricatures de Josep M. Soler (mestre compositor, actualment mestre de música de les Escoles Nacionals), Francesc Sala Deulofeu (director de l'Escola d'Arts i Oficis), Marcel Ralló (metge emèrit), Rossend Vigo (president de la delegació local de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana) i Josep Llenas (mestre compositor, director del cor Els Rossinyols de les Gavarres).

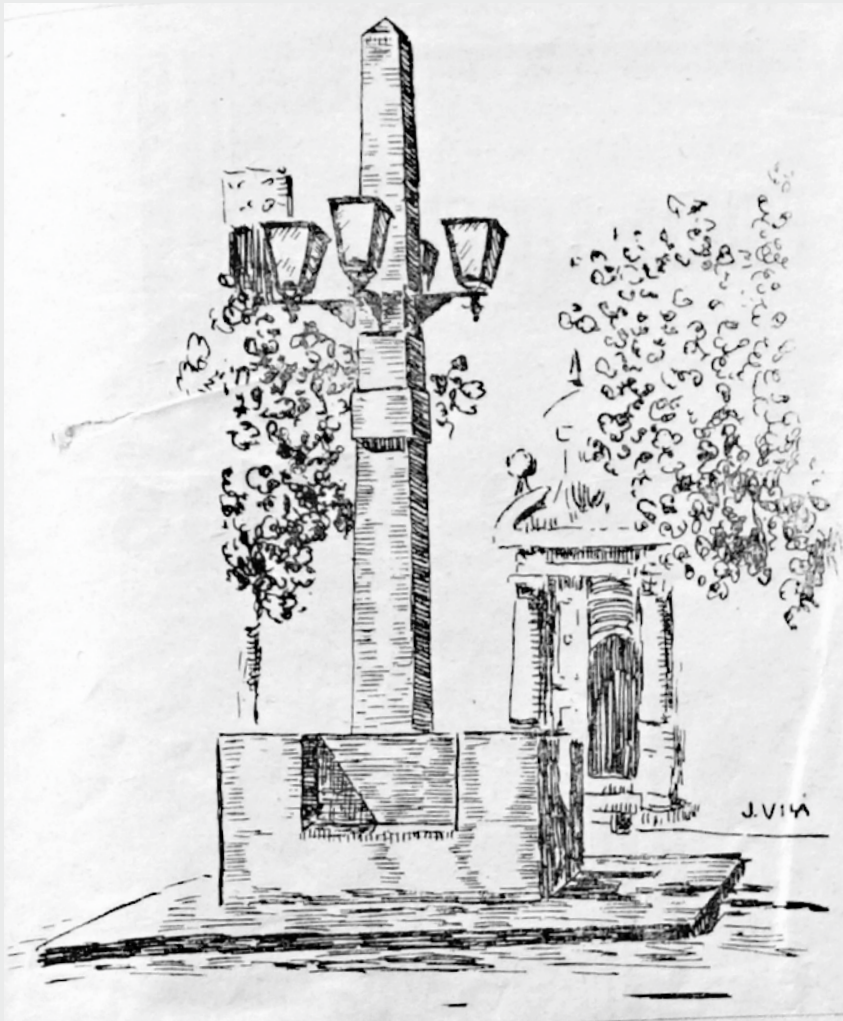
Vilà Clara, J. (1936, gener 31). *Ciudadania*, 128, p. 1.

Caricatures de Josep Molla Aliu i de Joan Ginesta Balmanya (exdirectors de *Ciudadania*), amb motiu de la seva compareixença davant el consell de guerra a Barcelona pels fets del 6 d'octubre de l'any 1934. Són les mateixes que aparegueren publicades en el *Ciudadania* de 13 d'abril de 1933.

Dibuixos

Vilà Clara, J. (1933, agost 12 - Especial Festa Major). *Ciudadania*, 69, p. 23.

Dibuix del fanal que presideix la plaça del Castell, commemorativa de la restauració de les Corts Catalanes de l'any 1932. Acompanya un article del mateix Vilà Clara on s'elogien les obres de millora fetes en diferents espais de la ciutat durant els darrers anys d'ajuntaments republicans.

Dibuix del fanal de la plaça del Castell (llavors plaça Wilson). Publicat al setmanari *Ciudadania* del 12 d'agost de 1933. Procedència: col·lecció particular.

RELLEUS DE L'EDIFICI DE 'LA CAIXA'

Just a tocar de l'estació de Girona trobem un bloc plurifamiliar fet construir per la Caixa de Pensions l'any 1955, obra dels arquitectes Bartomeu Llongueras Galí i Juan Gordillo Nieto. Es tracta d'un edifici de grans dimensions (conegut popularment com a l'Edifici de "La Caixa" per haver estat la seu d'aquesta entitat) amb façanes a la carretera de Barcelona, al carrer de Bailén, i a la plaça Poeta Marquina.

Segons explicava el periodista Miquel Gil Bonancia en un article del 1960, fou el mateix Bartomeu Llongueras qui va voler embellir la seva obra amb relleus ceràmics. Una tasca que va encarregar a l'escultor Josep Martí-Sabé (Santa Coloma de Farners, 1915-2006), el qual va estar dos anys treballant en la concepció i la realització dels trenta-un relleus (amb 113 figures) instal·lats al llarg de les tres façanes.

Per a la realització de les peces va requerir l'ajut d'un ceramista expert com era el bisbalenc Josep Vilà Clara. Cada relleu en ceràmica fa 1,80 m d'alçada per 0,70 d'amplada, i n'hi ha tres de més grans que rematen la façana i fan 6 metres d'alçada. Des del seu taller de la Bisbal, el prestigiós ceramista fou l'encarregat d'interpretar i donar els colors a les obres, les quals es varen tallar a trossos amb la finalitat que poguessin entrar dins el forn.

Les escenes que s'hi representen simbolitzen diversos entorns: oficis (banquer, pagès, músic, ceramista, pescador, modista, ferrer, fuster, pastor, metge, artista, professor i venedor), esports (handbol, bàsquet, esquí, muntanyenc), aficions (balladors de sardanes), i altres elements diversos com ara una processó de Setmana Santa. A la cantonada del carrer de Barcelona amb la plaça Poeta Marquina, un panell amb la inscripció "Immortal 1808", amb dues figures, una d'un trabucaire, simbolitza els defensors de Girona durant la guerra del Francès.

També, a la façana de la plaça Poeta Marquina, trobem tres grans relleus col·locats de manera vertical; un d'ells representa l'escut de "La Caixa"; les altres, escenes al·legòriques que fan referència a la família (cinc personatges dels quals dues parelles de diverses generacions i un nen) i l'estalvi (la dona que sosté un cofre i s'asseu en un tron).

En el relleu sobre la porta d'entrada hi figuren els noms dels autors i l'any de realització (1959).

Vista general de l'Edifici de "La Caixa" de Girona i tres dels relleus ceràmics que l'embelleixen (escenes amb oficis: pagesia, artista i mestre). A l'altre pàgina, relleu als defensors de Girona durant la guerra del Francès. Cantonada de la plaça Poeta Marquina amb la carretera de Barcelona. Autor: Ferran Vilà-Clara Grasiot.

INMORTAL

1808

CARTELLS DE L'APLEC DE LA SARDANA

L'Aplec de la Sardana de la Bisbal se celebra ininterrompudament des de l'any 1963, quan, mercès a una iniciativa popular d'un grup d'onze veïns aficionats a les sardanes, entre ells el Sr. Ramon Duran, que en fou nomenat president, i l'ajut i suport de l'Ajuntament, encapçalat aleshores per l'alcalde Ernest Bou, varen organitzar el primer.

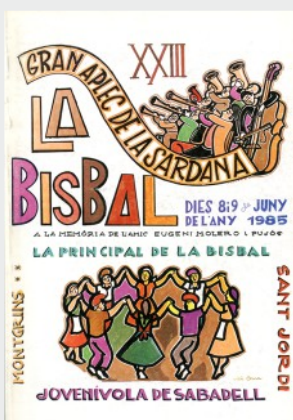
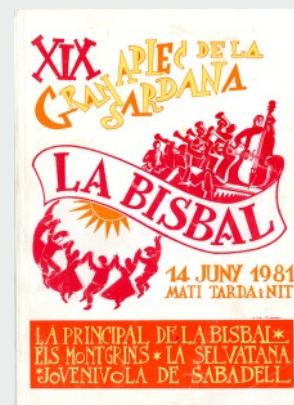
Josep Vilà Clara va col·laborar amb aquesta iniciativa popular gairebé des dels inicis amb el disseny de bona part dels seus cartells. Segons explicava, el primer cartell que va realitzar per a l'Aplec (el de l'edició de 1964) "va ser publicat per la revista Destino i va tenir molt bona acollida entre els crítics" (*Diari de Girona*, 11/6/1988). Sens dubte, aquest fet el va esperonar a dibuixar els següents.

Tot i que durant el seu exili a França va estar treballant com a dibuixant publicitari, sembla que Josep Vilà Clara mai es va arribar a considerar dissenyador de cartells: "No he tingut mai la pretensió de ser cartellista. Tinc amics que els col·leccionen però en aquest aspecte no he tingut mai cap interès material. Les col·laboracions les faig amb molt de gust i si alguna entitat de la Bisbal me'ls demana i puc, els faig desinteressadament" (*Diari de Girona*, 11/6/1988).

Els seus cartells varen tenir molt èxit, tant pel disseny com per la claredat conceptual. En va dissenyar un total de divuit, des del 1964 fins al 1988. L'últim fou el de la XXVI edició, un cartell realitzat amb la tècnica del collage, amb imatges i lletres dels anteriors.

Un dels elements que més caracteritza la sèrie dels cartells de l'Aplec és, justament, la tipografia, d'acusada personalitat. Si fem un repàs dels diferents cartells, veiem que Vilà Clara, tot i no tenir cap estudi relacionat amb el disseny tipogràfic, va saber crear a través de la repetició de certs elements (tipus de lletra, inclinació, proporció, espaiat) una sèrie tipogràfica pròpia, un estil tipogràfic que, perfectament, podem anomenar "Vilà Clara" (Soler, 2015, p. 476).

La seva tipografia tenia una finalitat més decorativa que funcional, és a dir, que la llegibilitat no era el més important; potser per això cada

Mostrari de portades de llibres del Gran Aplec de la Sardana de la Bisbal on es reproduïxen alguns dels cartells realitzats per Josep Vilà Clara entre el anys 1964 i 1988. Procedència: ACBE. Hemeroteca: llibres de l'Aplec de la Sardana.

una de les lletres que dibuixava era creada de manera intuïtiva (segurament fruit de l'observació de tot allò relacionat amb l'art o el cartellisme de l'època), sense models ni plantilles, retolades de memòria. Aquesta característica comporta que sigui molt difícil trobar espècimens idèntics, com tampoc paraules, ni tan sols cap lletra exactament igual.

Els cartells del Gran Aplec de la Sardana, creats entre el 1964 i el 1988, recorden molt el cartellisme de les cobles orquestres catalanes dels anys cinquanta del segle XX. L'estil i la varietat tipogràfica, la composició, les línies diagonals, la sensació de moviment, el recurs del collage i la combinació de fotografia amb dibuix, l'essència festiva i positiva que transmetien aquests cartells, etc., eren recursos adoptats per Vilà Clara a l'hora de crear els seus cartells, sempre aportant matisos propis com per exemple la tipografia i els dibuixos senzills i, a vegades tot just esbossats, esquemàtics.

Els cartells del Gran Aplec de la Sardana de la Bisbal ens ofereixen tant un gran contingut com una gran varietat tipogràfiques. En la majoria d'ells, més del 60% de l'obra està formada de composició tipogràfica, una composició on conviuen diferents estils: des de tipografies modernistes creades a partir de motius orgànics fins a d'altres de completament geomètriques i robustes. Però això sí, totes elles, exceptuant-ne un parell que procedeixen de la mateixa impremta, retolades i creades a partir del seu propi traç procedent de la seva imaginació espontània i ràpida.

Segons ens comenta el seu fill Joan, tenia un gran coneixement de la impressió offset, ell mateix s'adreçava a la Impremta Gispert de la Bisbal, i a partir dels seus dibuixos i lletres es feia els clixés i supervisava la reproducció d'aquests cartells.

MURAL AL·LEGÒRIC A LA BATALLA DE LEPANT

El 6 de febrer del 1972 (per tal de commemorar el XXXIII aniversari de la “liberación nacional” de Sant Feliu de Guíxols), s'inaugurava el mural ceràmic al·lusiu a la participació guixolenc a la batalla de Lepant que encara avui es pot contemplar a l'escala principal de l'Ajuntament de la ciutat ganxona.

Coincidia que aquell mateix any de 1972 era el quatre-centè aniversari de la batalla, en la qual van participar molt activament diversos avantpassats ganxons, entre mariners i capitans de mar. Aprofitant l'ocasió de la instal·lació del mural, es va pensar també a plasmar-hi una altra gesta local: la participació en la conquesta de Mallorca, que va tenir lloc en la segona dècada del segle XII.

El mural, de 14 m², es va realitzar al taller dels Vilà-Clara, i pare i fill van intervenir en el disseny. Al diari *Los Sitios* del 13 de febrer del 1972 s'explica que Manuel Vicens, l'alcalde de Sant Feliu en aquell moment, “terminó con palabras de emocionada felicitación a los ceramistas Vila Clara y Vila Garriga, por la portentosa obra realizada, que será motivo de admiración para cuantos visitan la ciudad y de auténtico orgullo para los guixolenses, que ven plasmado aquí gran parte de su acervo histórico”.

En el moment de la inauguració, el llavors arxiver municipal i conservador del Museu de Sant Feliu, mossèn Lambert Font, va pronunciar un parlament en què explicà la rellevància dels fets representats en el mural, i la destacada participació que hi varen tenir alguns avantpassats ganxons. També va fer una síntesi descriptiva que tot seguit reproduïm (*Áncora*, 10/2/1972, p. 1 i 3):¹

A la part superior del mural està representada l'esquadra cristiana (1), amb el conegut Crist de Lepant al bell mig (2). Hi figuren també unes naus turques enfonsant-se (3).

A sota, un fris de peixos (4), que simbolitzen el mar.

¹ L'original és en castellà

En el centre, la Verge de Montserrat (5), a qui Don Joan d'Àustria oferí la llàntia que adornava la popa de la nau de l'almirall turc Alí-Baixà (6). Completen aquest motiu al·legòric les muntanyes de Montserrat i unes roses (7).

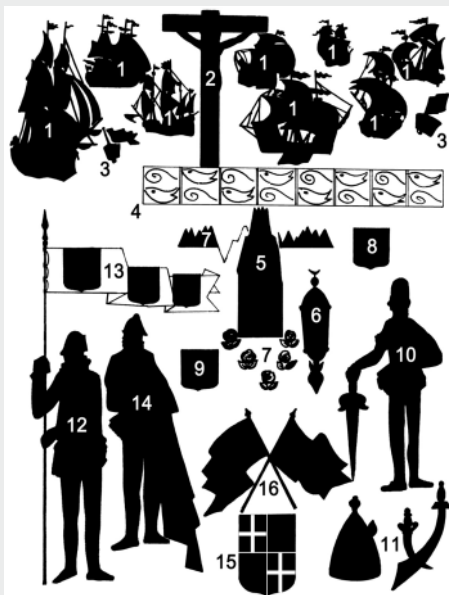
Als costats de la silueta de Montserrat hi apareixen dos escuts: el de la dreta (8) —mirant el mural— recorda la conquesta de l'illa de Mallorca; el de l'esquerra (9), la batalla de Lepant.

A la dreta hi figura Don Joan d'Àustria (10), espasa en mà, amb el casc de guerra i en actitud de descans. Als seus peus, les armes i el casc de l'almirall turc (11) representen el vençut als peus del vencedor.

A l'esquerra els dos ganxons més significats: Pere Roig (12) —amb la bandera de la Santa Aliança en la qual es poden contemplar els escuts de Felip II, de sant Pius V i de Venècia (13)— i, al seu costat, Joan Camisó (14) —amb el dossier que el comandant suprem de la flota Don Joan d'Àustria li oferí per les seves gestes a la nau del turc.

Finalment en el centre de la base del mural, l'actual escut de la ciutat (15), que s'adorna amb les creus victoriosament aconseguides pels ganxons a Mallorca i a Lepant. Donen guàrdia d'honor a l'escut dos banderins que figuraren en l'esquadra cristiana (16).

Com a dada curiosa, assenyalem que el cost final del mural fou de 66.420 pessetes (Àncora, 4/4/1996, p. 7).

Dibuix descriptiu del mural. Procedència: Associació d'Amics del Museu de Sant Feliu de Guíxols.

Mural al·legòric a la batalla de Lepant (1972). Josep Vilà Clara i Josep Vilà-Clara Garriga.
Fotografia: Ferran Vilà-Clara Grasiot. Procedència: arxiu família Vilà-Clara

'VILÀ-CLARA. CERÁMICAS'

Galería Matisse, Barcelona, 1977. 12 p.

La Bisbal és, actualment, un dels principals centres ceramistes de la Península. Conserva part d'una llarga tradició popular, la terrissa, juntament amb un gran nombre d'obradors dedicats a noves formes i decoracions. Un nom destacat, entre els de la noble feina darrerament esmentada, és el de la família Vilà-Clara, que ha innovat l'antiga producció amb sensibilitat i encert.

Josep Vilà-Clara, el fill de l'iniciador d'aquesta activitat familiar, s'ha endinsat, ara, en una altra aventura en els dominis del fang. Surten de les seves mans un cert nombre d'atuellts tocats d'una intenció nova. Ha infós a allò pròpiament artesà un esperit que ja és artístic.

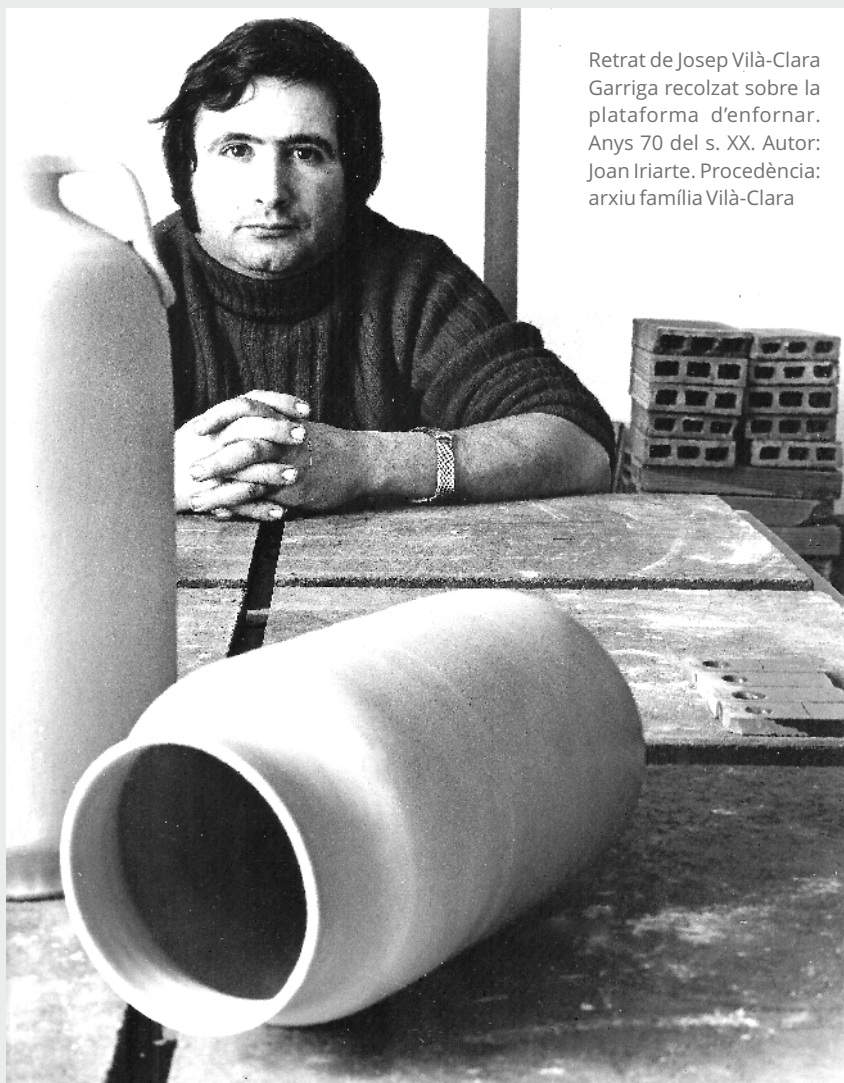
Amb l'exposició que ha sotmès a la nostra consideració, Josep Vilà-Clara ens permet conèixer una col·lecció de peces: més de setanta, entre plaques, plafons, relleus i escultures. I, en primer terme, crida l'atenció el sentit constructiu que l'inspira. Werner Haftmann ens ha recordat que "una construcció, per perfecta que sigui, és sotmesa necessàriament a tela de judici bon punt és habitada pel color". En l'obra de Vilà-Clara això no s'esdevé, puix que, pel contrari, construcció i color assoleixen una rara síntesi. El color hi és temperat, vibra en una gamma curta i sorda, ben acordada: el verd, amb suaus i sortoses gradacions, i tons torrats retingudament càlids. Potser la virtut principal, amb el domini de la tècnica, és precisament aquest sentit compositiu, el mestratge en la distribució de les formes en l'espai. Com que això es produeix de forma inseparable al naixement del color, sense destruir la construcció encara la reforça i li dona significat de realitat plàstica.

Els temes escollits són esquemàticament realistes. Imatges femenines: torsos nus, caps o només rostres que, en els relleus, omplen tot l'espai; temes que, en les plaques, veiem combinats amb motius vinculats al món de la natura, o purament geomètrics.

Malgrat la importància de la recta, tant en els relleus com en les plaques i plafons hi ha un cert predomini de la corba, que s'obre o es cargola amb un orientalisme que recorda Matisse. I s'endevina una evolució constant de certes formes naturals —el món vegetal com a manifestació d'una vitalitat obscura— el caràcter explosiu de la qual s'impedeix reduint-lo als seus ritmes fonamentals. Això es realitza amb una feliç conjunció de la forma evocadora de la realitat i la necessitat d'abstracció, a la vegada que amb un refinat sentit del gust pel color.

Heus aquí algú que, essent un artesà, és, també, un artista sensible, capaç de crear formes pròpies i dotar-les per a un desenvolupament que l'espectador té, ara, al davant. Mostra de possibilitats i d'assoliments obtinguts en l'aliança amb el foc, element perillós en les sorpreses, però fecund col·laborador quan es compta amb l'ofici i l'experiència suficients.

J. Corredor-Matheos

Retrat de Josep Vilà-Clara
Garriga recolzat sobre la
plataforma d'enfornar.
Anys 70 del s. XX. Autor:
Joan Iriarte. Procedència:
arxiu família Vilà-Clara

REVISTA DE PALAFRUGELL

Al·legoria de la indústria bisbalenca, per Vilà-Clara.

Portada de la *Revista de Palafrugell* número 75 (abril de 1968) amb un dibuix al·legòric a l'ofici de ceramista. Autor Josep Vilà-Clara Garriga. Procedència: AMP. Hemeroteca: *Revista de Palafrugell*.

RECULL DE PECES

Rajoles de les fruites i les verdures. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1957. 15x15 cm. Col·lecció particular.

Rajoles del pop i del peix. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1957. 15x15 cm. Col·lecció particular.

Plats dels animals i plats fondos de les feines del camp. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1952. Ø 23 cm. Col·lecció particular.

Plats dels peixos. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara i Josep Vilà-Clara Garriga, 1968. Ø 24cm. Col·lecció particular.

Plata del caçador. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1952. Ø 27 cm. Col·lecció particular.

Plata fonda del gos de caça. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1952. Ø 26 cm. Col·lecció particular.

Cullerer. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn i modelatge manual. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1968. 17x15 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10448.

Pot de les bacants i sàtirs en seguici. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1971. 19x13,5 cm. Col·lecció particular.

Sopera i tapa. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1968. 20x28 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 8803 i 8804.

Mamet. Terra vermella, engalbes i vernís verd. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1958. 26x17 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7887.

Càntir del peix 1. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. 28x17 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7880.

Càntir del peix 2. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. 22x19 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7879.

Plat del griu. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. Ø 24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10397.

Plat de l'escòrpora. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. Ø 24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10398.

Plat del pagès català. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. Ø 24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10400.

Plat del sol content i rialler. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. Ø 24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10402.

Plata del gall. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1958. Ø 31 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10247.

Plata de l'ocell i les flors. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1958. Ø 29,5 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 8813.

Plata dels peixos i bombolles. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1959. Ø 36 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 8812.

Plata del Crist a la creu. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1958. Ø 33 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7910.

Plata del gall dindi o indiot. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1962. Ø 38 cm. Col·lecció particular.

Plata de les dues cares. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1969. Ø 34,5 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9295.

Plata de la noia ajaguda i cavalls. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1970. Ø 34 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10396.

Plata de l'acordionista. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1973. Ø 35 cm. Col·lecció particular.

Fruitera del gall. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1983. 20x35,5 cm. Col·lecció particular.

Plata del gall. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1973. Ø 30 cm. Col·lecció particular.

Plata fonda del violinista. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1983. Ø 30 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 4114.

Plata fonda de la dona mirant un ocell. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1983. Ø 30,5 cm. Col·lecció particular.

Plata fonda de la parella. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a pinzell. Josep Vilà Clara, 1968. Ø 30 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 4115.

Plata de les Tres Gràcies. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1978. 43x43 cm. Col·lecció particular.

Plata del Judici de Paris. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1978. 43x43 cm. Col·lecció particular.

Plata dels músics per la llibertat. Terra vermella, engalbes i vernís. Motlle. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1978. 43x42,5 cm. Col·lecció particular.

Vaixella llisa (color blau). Terra vermella, engalba i vernís blau. Torn. Bany d'engalba. Vilà Clara Ceramistes, 1967. Col·lecció particular.

Vaixella llisa personalitzada. Terra vermella, engalba i vernís amb òxid de manganès. Torn. Bany d'engalba i lletra "L" ratllada. Vilà Clara Ceramistes, 1978. Terracotta Museu, núm. reg. 8810.

Vaixella decorada. Terra vermella, engalbes i vernís. Estec. Bany de base i decoració a jaspi. Vilà Clara Ceramistes, 1995. Col·lecció particular.

Formatgera. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1972. 23x22 cm. Col·lecció particular.

Espelmatòries. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn i modelatge manual. Dibuix ratllat i pinzell. Josep Vilà Clara, 1961. 15x6 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10446 i 10447.

Farmacèutic. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn i modelatge manual. Dibuix ratllat i pinzell. Josep Vilà Clara, 1972. 30x14 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9746.

Cobla. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn i modelatge manual. Dibuix ratllat i pinzell. Vilà Clara Ceramistes, 1987. 34x28x19 cm. Col·lecció particular.

Gegants. Terra vermella, engalbes i vernís. Torn i modelatge manual. Dibuix ratllat i pinzell. Vilà Clara Ceramistes, 1989. 45x33x16 cm. Col·lecció particular.

Plafó Marina 1.

Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1974. 61x91 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10605.

Plafó Marina 2.

Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1973. 61x91 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7908.

Plafó de Sant Cosme i Sant

Damià. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1973. 49x49 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9809.

Placa de Sant Cosme i Sant

Damià. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat, bogit i xeringa. Josep Vilà Clara, 1972. 39x22,5 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9808

Plafó del Crist a la creu. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1968. 49,5x47 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7907.

Placa de la crucificció de Jesús. Terra vermella, engalba i vernís. Galetera. Decoració a xeringa. Josep Vilà Clara, 1968. 28x28 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9292

Placa del Crist a la creu. Terra vermella, engalba i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1968. 28x28 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9293.

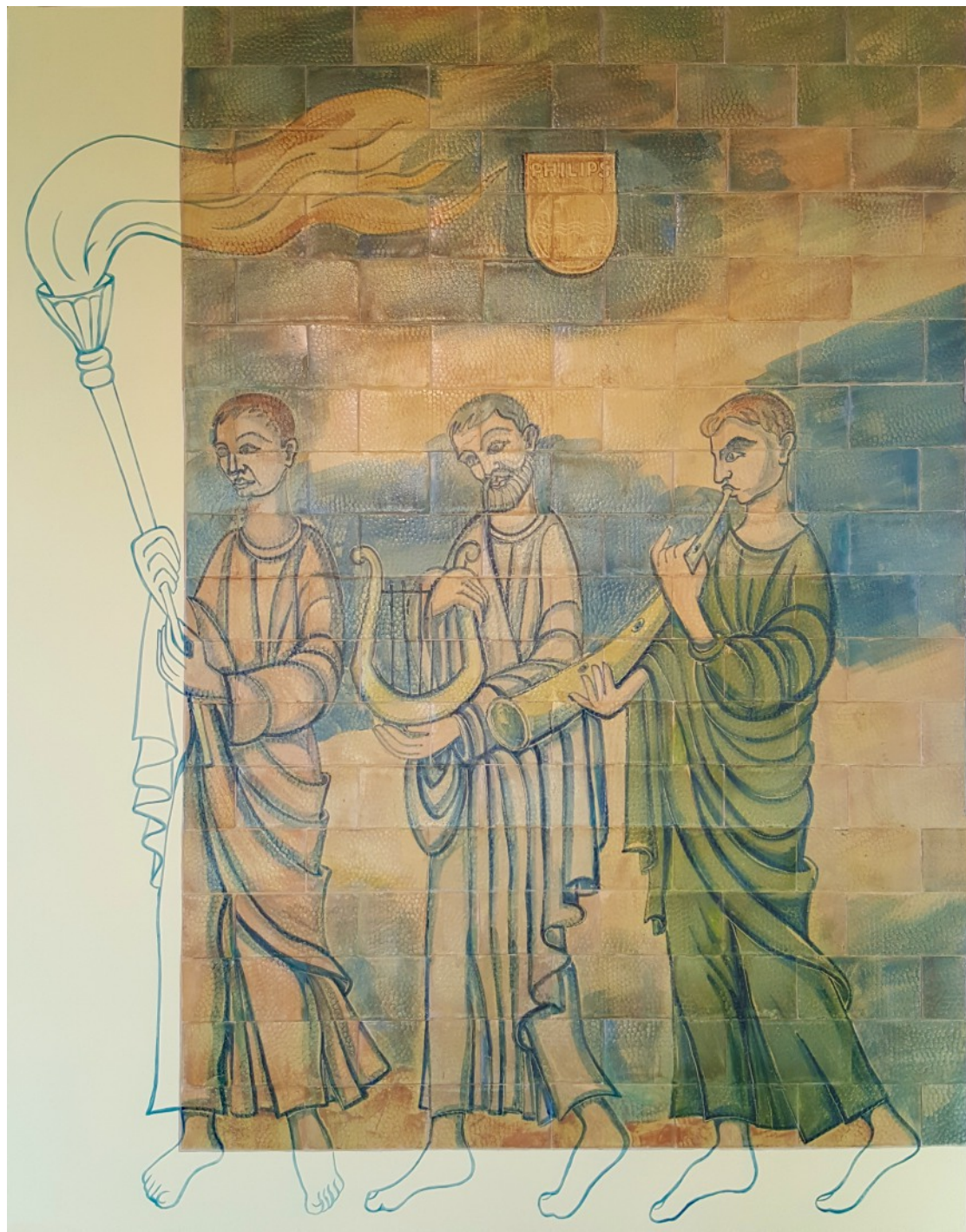
Plafó del Sant Sopar.
Terra vermella, engalbes
i ivernís. Galetera. Dibuix
ratllat i xeringa. Josep
Vilà Clara, 1971.
90x45cm. Col·lecció
particular.

Rajoles decorades: senyora amb ventall, guitarrista i flautista. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1971. 20x20 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10205, 8811 i 10206.

Mural de la pagesia. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1971. Ubicació: oficina de CaixaBank (la Bisbal d'Empordà - Avinguda les Voltes, 2).

Mural dels Músics o de "la Philips" (fragment). Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera i estampat. Dibuix a pinzell. Josep Vilà Clara i Josep Vilà-Clara Garriga, 1961. 251x173 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 525.

Plafó del farmacèutic 1. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1972. 61,5x46 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9763.

Plafó del farmacèutic 2. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1973. 61,5x46 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9764.

Plafó del farmacèutic 3. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1973. 61,5x46 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10602.

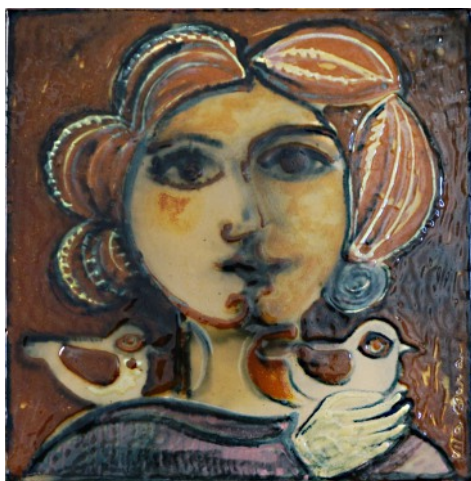
Plafó del farmacèutic 4. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1971. 61,5x46 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10604.

Placa de la dona i l'ocell engabiati. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i bogit. Josep Vilà Clara, 1973. 29x27,5 cm. Col·lecció particular.

Placa del sol. Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà Clara, 1972. 28x28 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 7909.

Placa de la dona i els ocells. Terra vermella, engalba i vernís. Galetera. Decorada a xeringa. Josep Vilà Clara, 1971. 29x29 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9294.

Placa d'Adam i Eva. Terra vermella, engalba de Fonteta i vernís. Baix relleu. Josep Vilà Clara, 1964. 39x39 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 10329.

Cara 1. Terra vermella, engalba de Fonteta i vernís. Galetera i modelat manual. Josep Vilà-Clara Garriga, 1979. 28x24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9762.

Cara 2. Terra vermella, engalba i vernís verd texturat. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1974. 39,5x25 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís amb textura. Estec. Dibuix ratllat i pinzell. Josep Vilà-Clara Garriga, 1978. Ø 31 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís. Estec. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1980. Ø 34 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís. Estec. Dibuix ratllat, pinzell i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1983. Ø 34 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís metal·litzat amb textura. Estec i modelatge manual. Josep Vilà-Clara Garriga, 1980. Ø 33 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís metal·litzat amb textura. Estec i torn. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1994. Ø 34 cm. Col·lecció particular.

Plata (inversa). Terra vermella, engalba i vernís. Estec. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1979. Ø 34 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalbes i vernís blau amb textura. Motlle. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1983. 42x42 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9297.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís metal·litzat amb textura. Motlle. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1993. 43x43 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalbes i vernís blau. Motlle. Bany i decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1985. 34,5x44,5 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9749.

Plata del cistell amb flors. Terra vermella, engalbes i vernís amb textura. Torn. Dibuix a xeringa.
Josep Vilà-Clara Garriga, 1969. Ø 42 cm. Col·lecció particular.

Plata. Terra vermella, engalba i vernís blau (cobalt) amb textura. Torn. Decorat amb bany i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1988. Ø 58 cm. Col·lecció particular.

Gerro. Terra vermella, engalba i vernís amb textura. Torn. Decorat amb bany i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1991. 43x18 cm. Col·lecció particular.

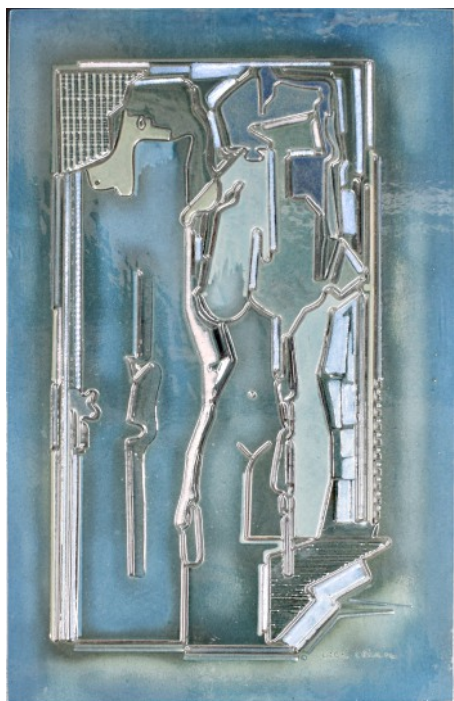
Plafó. Terra vermella, engalbes i vernís amb textura. Galetera i modelat manual. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1979. 39x74 cm. Col·lecció particular.

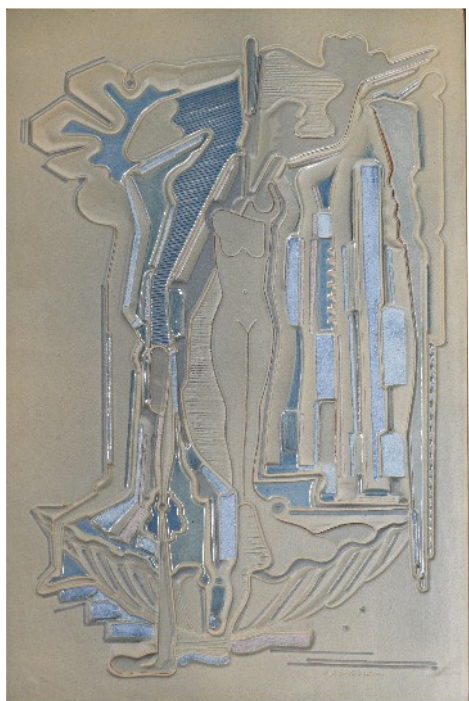
Plafó de Leda i el cigne. Terra vermella, engalba i vernís blau amb textura. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1974. 40,5x51 cm. Col·lecció particular.

Placa. Terra vermella, engalba i vernís verd amb textura. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1978. 29x29 cm. Col·lecció particular.

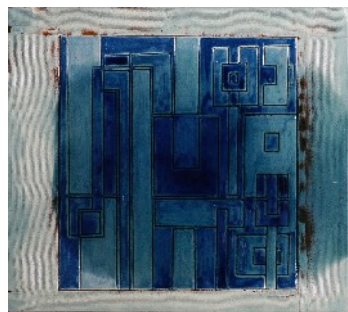
Placa. Terra vermella, engalba i vernís blau amb textura. Galetera i relleu. Dibuix ratllat, xeringa i tornassolats. Josep Vilà-Clara Garriga, 1990. 57x35 cm. Col·lecció particular.

Placa del naixement de Venus. Terra vermella, engalba de Fonteta i vernís texturat. Galetera i relleu. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1991. 57x35 cm. Col·lecció particular.

Placa. Terra vermella, engalbes i vernís groc. Galetera. Dibuix a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1989. 39x39 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9298.

Placa. Terra vermella, engalbes i vernís blau. Galetera. Dibuix ratllat i pinzell. Josep Vilà-Clara Garriga, 1975. 29x34 cm. Col·lecció particular.

Placa. Terra vermella, engalba i vernís texturat. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. J. Vilà-Clara Garriga, 1978. 40x24 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9296.

Placa. Terra vermella, engalbes i vernís amb textura. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1979. 38x23 cm. Col·lecció particular.

Escultura. Terra vermella, engalbes i vernís blau amb textura. Motlle de guix i colatge. Josep Vilà-Clara Garriga, 1983. 50x22x18 cm. Col·lecció particular.

Escultura. Terra vermella i engalba de Fonteta. Motlle de guix i colatge. Josep Vilà-Clara Garriga, 1989. 30x29x14 cm. Col·lecció particular.

Escultura. Terra vermella, engalba i vernís amb textura. Galetera i retall. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1975. 51x20x19 cm. Terracotta Museu, núm. reg. 9300.

Escultura. Terra vermella, engalba i vernís. Motlle de guix i colatge. Josep Vilà-Clara Garriga, 1991. 30x31x22 cm. Col·lecció particular.

Escultura. Terra vermella, engalba i vernís. Modelatge manual amb planxes. Dibuix a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 2007. 87x55x37 cm. Col·lecció particular.

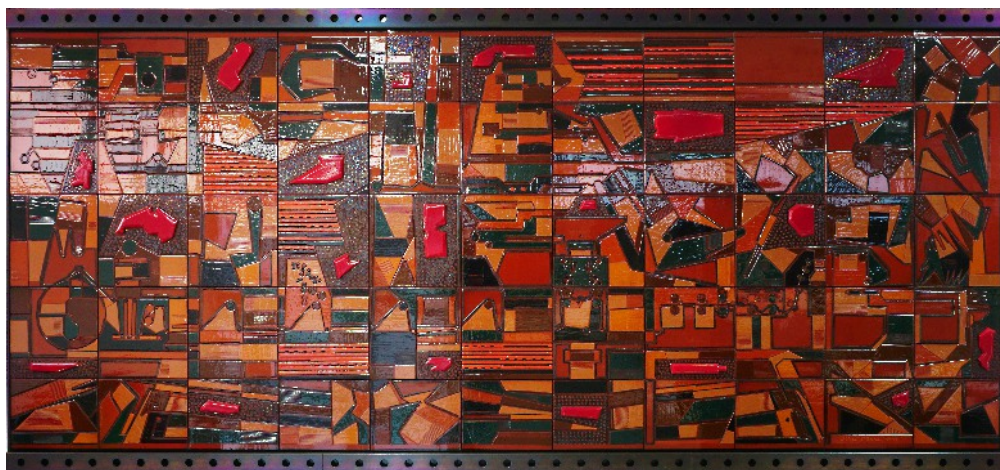
Mural dels oficis (vista general i detall). Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1968. 210x120 cm. Ubicació: Mútua Activa (la Bisbal d'Empordà).

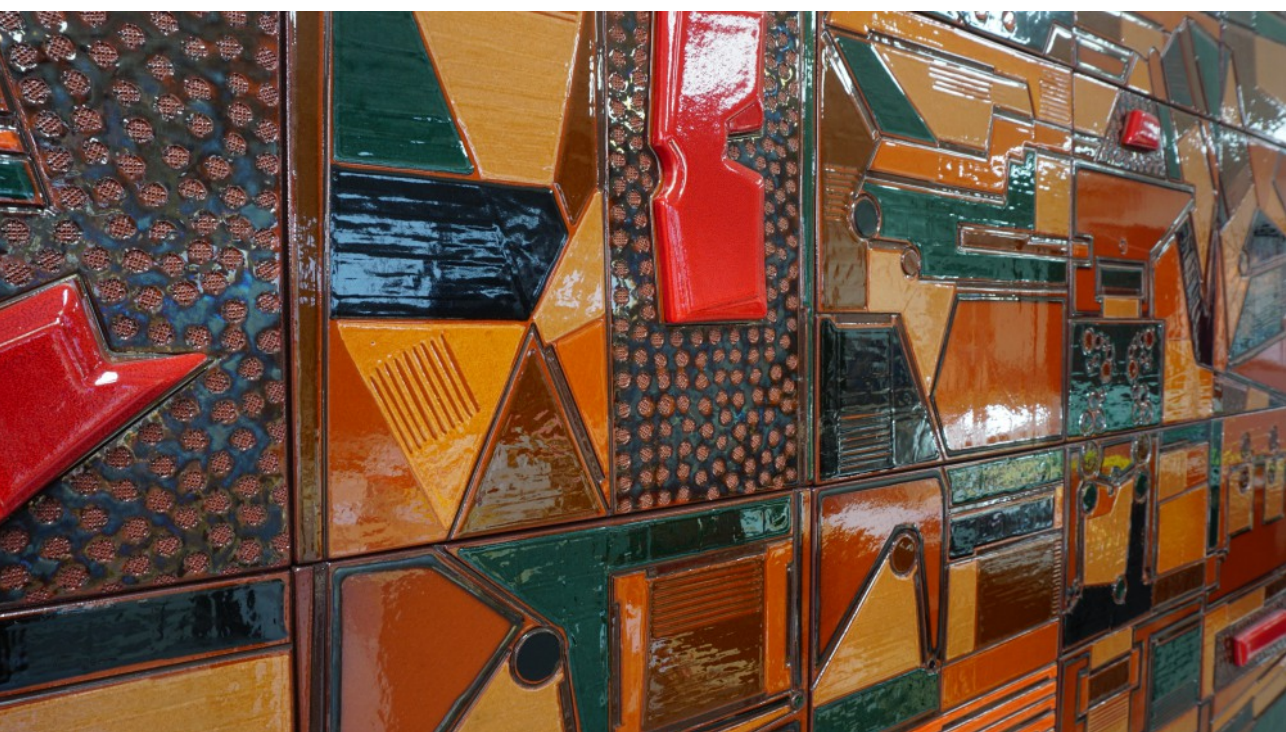

Mural abstracte (vista general i detall). Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera i peces retallades. Dibuix ratllat, buidat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1978. 272x30,5 cm. Ubicació: Mútua Activa (la Bisbal d'Empordà).

Mural del paper continu (vista general i detall). Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat, buidat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1991. 220x100 cm. Ubicació: Ducform (Cassà de la Selva).

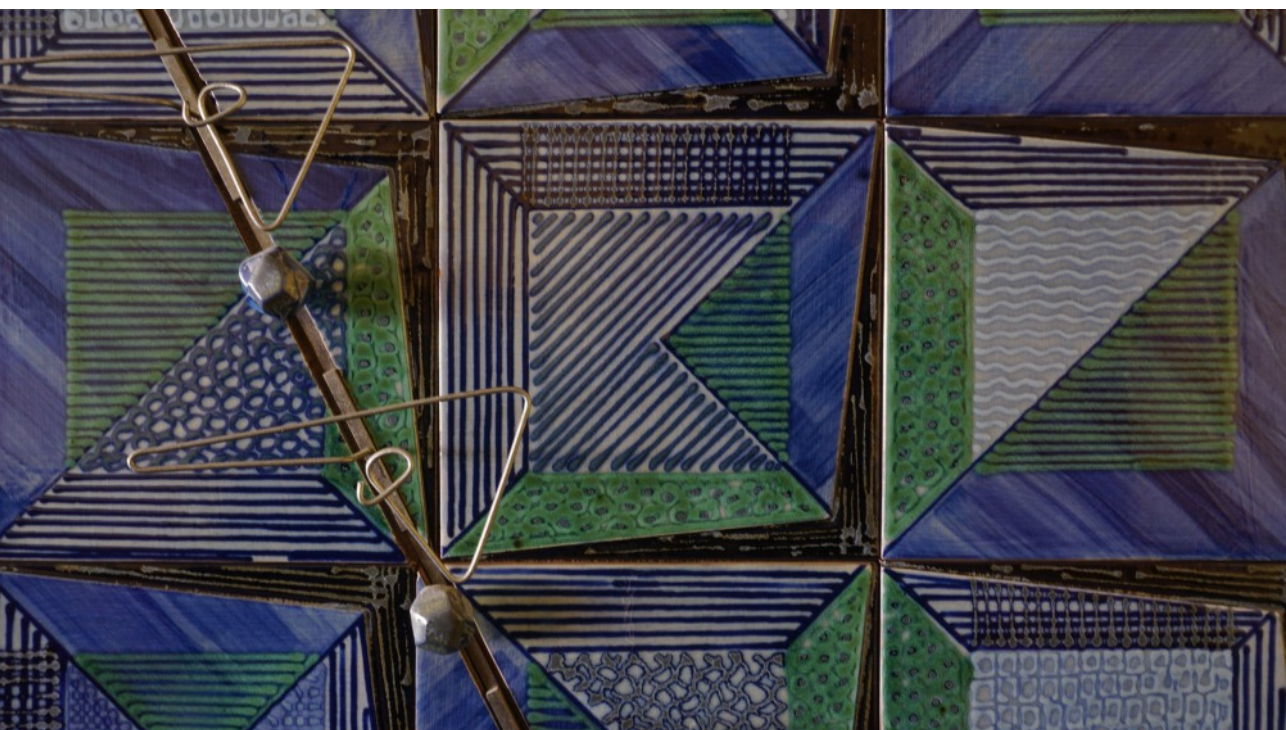

Mural de la farmàcia (vista general i detall). Terra vermella, engalbes i vernís. Galetera. Dibuix ratllat, buidat i xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1981. 240x80 cm. Ubicació: Farmàcia Massaneda (Palamós).

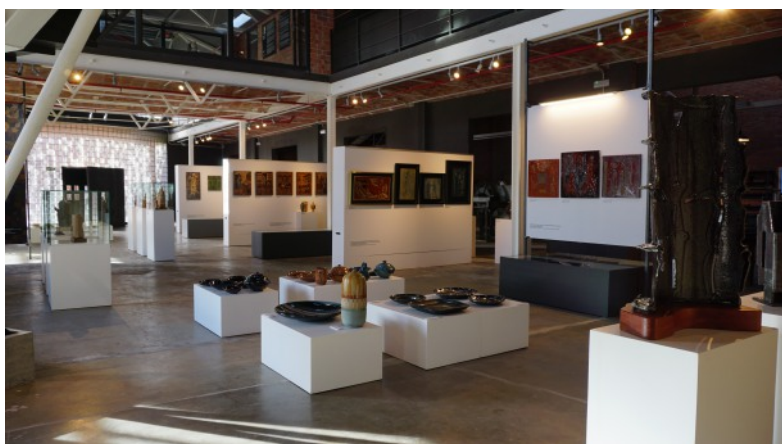

Mural amb geometries i acer (vista general i detall). Terra vermella, engalbes, vernís i acrílics. Acer inoxidable. Galetera. Decoració a xeringa. Josep Vilà-Clara Garriga, 1999. 280x120 cm. Ubicació: Assessoria Cànovas - antiga Inforcompte (la Bisbal d'Empordà).

IMATGES DE L'EXPOSICIÓ

Aquest catàleg ha quedat enllestit en
els tallers de la Impremta Pagès
d'Anglès, el mes de febrer del 2018.

